

**МИНИСТАРСТВО ЗА ЉУДСКА И МАЊИНСКА ПРАВА
И ДРУШТВЕНИ ДИЈАЛОГ**

**ЧЕТВРТИ ПЕРИОДИЧНИ ИЗВЕШТАЈ
О ПРИМЕНИ КОНВЕНЦИЈЕ ПРОТИВ ТОРТУРЕ И ДРУГИХ СУРОВИХ,
НЕЉУДСКИХ ИЛИ ПОНИЖАВАЈУЋИХ КАЗНИ ИЛИ ПОСТУПАКА**

Београд, децембар 2025. године

Скраћенице:

РС -	Република Србија
НПМ -	Национални механизам за превенцију тортуре
КЗ -	Кривични законик
ЗКП -	Законик о кривичном поступку
ЗИКС -	Закон о извршењу кривичних санкција
ЦПТ -	Европски комитет за спречавање мучења СЕ
УНХЦР -	Високи комесаријат за избеглице УН
ИОМ -	Међународна организација за миграције
ЦЖСН -	Центар за жртве сексуалног насиља
ЦЗЖТЉ -	Центар за заштиту жртава трговине људима
ЕУАА -	Агенција за азил Европске уније
АВРР -	Програм асистираниг добровољног повратка и реинтеграције
ЈТРЗ -	Јавно тужилаштво за ратне злочине
МКТЈ -	Међународни кривични трибунал за бившу Југославију
ММКТ -	Механизам за међународне кривичне трибунале
АВРР -	Програм асистираниг добровољног повратка и реинтеграције
УИКС -	Управа за извршење кривичних санкција
МРЗБСП -	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
СЕ -	Савет Европе
МУП -	Министарство унутрашњих послова
РЗСЗ -	Републички завод за социјалну заштиту
ЦСР -	Центар за социјални рад
ВЈТ -	Врховно јавно тужилаштво
ОЦД -	Организације цивилног друштва
КИРС -	Комесаријат за избеглице и миграције
ЦМЗ -	Центар за ментално здравље

1. Иако је АП Косово и Метохија саставни део територије РС, као земља уговорница, РС није у могућности да прати примену Конвенције на КиМ с обзиром да је, на основу Резолуције 1244 (1999) Савета безбедности УН, управљање Покрајином у целости поверено Привременој административној мисији УН на Косову (УНМИК). То је разлог због кога извештај који је пред вама не садржи детаљну информацију о примени Конвенције и на овом делу територије РС.
2. У Заштитнику грађана, који обавља послове НПМ, у складу са усвојеним Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, предвиђена су четири радна места, од чега су у августу 2025. године попуњена два. Према оцени НПМ, кадровски дефицит утиче на редовне активности, нарочито у поређењу са претходним годинама.
3. У току је поступак за измене и допуне КЗ. Измене Законика су упућене Европској Комисији, а потом и у даљу законодавну процедуру. Поред осталих измена, измене Законика предвиђају и измене чл. 136. и 137. Приликом предлагања ових измена имале су се у виду препоруке УН комитета. Оне обухватају пооштрење запрећене казне за службена лица која врше ова кривична дела.
4. По нашем закону не постоји могућност да се лице које је извршило кривично дело тортуре ослободи кривичне одговорности зато што се позвало да је извршило кривично дело по непосредној наредби претпостављеног лица. У делу питања да се у потпуности искуључи примена олакшавајућих околности приликом изрицања казне за кривично дело тортуре, мишљења смо да је то немогуће у потпуности прописати, односно да је немогуће искључити олакшавјуће околности приликом одмеравања казне. Приликом изрицања казне суд ће, између осталог, да цени да ли је учинилац кривичним делом нанео лакше или теже телесне повреде.
5. У вези са питањем прописивања незастарелости кривичног гоњења за кривично дело тортуре, истичемо да би такво прописивање било у супротности са кривично-правним системом РС, будући да се по нашем закону институт застарелости везује за тежину кривичног дела и да је незастаревање кривичног гоњења предвиђено само за најтеже облике тешких кривичних дела. Имајући у виду да за кривична дела из члана 136. и 137. КЗ запрећене казне до десет година затвора, та дела имају знатно нижу казну у односу на максималну, те смо мишљења да није оправдано да се за та дела пропише незастарелост кривичног гоњења.
6. У складу са ЗКП, ухапшеном лицу припадају права окривљеног, укључујући право да га орган поступка поучи о овим правима: да ништа не изјави, ускрати одговор на поједино питање, слободно изнесе одбрану и призна или не призна кривицу, да се брани сам или уз стручну помоћ браниоца и да непосредно пре првог саслушања прочита кривичну пријаву, записник о увиђају и налаз и мишљење вештака.
7. Ухапшено лице има и додатна права која су у непосредној вези са лишењем слободе и то право да одмах на језику који разуме буде обавештен о разлогу хапшења, право на поверљив разговор са браниоцем пре него што буде саслушан, који се надзире само гледањем, право да захтева да без одлагања о хапшењу буде обавештен неко од чланова његове породице

или друго њему блиско лице, као и дипломатско-конзуларни представник државе чији је држављанин, односно представник овлашћене међународне организације јавноправног карактера, ако је у питању избеглица или лице без држављанства, као и право да захтева да га без одлагања прегледа лекар кога слободно изабере, а ако он није доступан, лекар кога одреди јавни тужилац, односно суд.

8. У случају хапшења, полиција је дужна да ухапшеног одмах поучи о наведеним правима и без одлагања га спроведе јавном тужиоцу. Да би ухапшено лице у сваком случају било благовремено поучено, законом је предвиђена и обавеза јавног тужиоца да ухапшено лице које му је доведено, упозна са правима која му припадају.
9. Приликом саслушања код јавног тужиоца, након упознавања са правима, осумњичени потписује записник који садржи поуку о правима, чиме потврђује да је упознат са правима која му припадају у складу са законом.
10. У складу са препорукама GRECO комитета, у октобру 2023. године, донет је Кодекс полицијске етике, чије одредбе, између осталог, обавезују полицијске службенике да приликом поступања према грађанима поштују достојанство, углед и част сваког појединца и друга основна права и слободе човека, док поступање супротно одредбама овог Кодекса представља повреду службене дужности.
11. Правилником о полицијским овлашћењима између осталог, прописане су обавезе полицијских службеника да се доведена и задржана лица о правима усмено обавештавају и уручује им се писано обавештење у којима је поред осталог прописано и право на обавештавање породице или других лица, као и право на браниоца. Писана обавештења о правима доведених и задржаних лица, која су прецизно прописана у чл. 19. и 29. Правилника о полицијским овлашћењима, уручују се доведеним и задржаним лицима на стандардизованим обрасцима, који су преведени на енглески језик и језике националних мањина (мађарски, румунски, ромски и албански језик) и доступна су свим полицијским службеницима, а у случају потребе омогућено је и ангажовање тумача језика.
12. Поступање полицијских службеника: доношење решења о задржавању, уручење решења о задржавању, као и подаци о правима која су остварила доведена и задржана лица, евидентирају се у евиденцију доведених и задржаних лица, која се води у електронској форми, централизовано на нивоу целог Министарства.
13. Обавезе које полицијски службеници имају према наведеној категорији лица у погледу остваривања права и услови у просторијама у којима се лица задржавају, предмет су контроле и планског праћења. У извештајном периоду извршена је контрола рада свих 27 полицијских управа и 3 прихватилишта за странце.
14. У контролама се утврђује да ли се у службеним просторијама налазе нестандартни предмети, односно да ли су сви привремено одузети предмети прописно обележени и смештени у за то намењеним просторијама. Сваки привремено одузети предмет се евидентира у електронску Евиденцију привремено одузетих предмета.

15. У случајевима када постоје индиције да је дошло до злостављања од стране службених лица, обавеза полицијских службеника и јавних тужилаца је да поступају у складу са Методологијом за спровођење истраге у случајевима злостављања од стране полиције, коју су израдили ВЈТ и МУП, а која се од стране полицијских службеника примењује према Упутству које је донео министар унутрашњих послова, а од стране јавних тужилаца у складу са Општим обавезним упутством Врховног (тада Републичког) јавног тужиоца о спровођењу Методологије.
16. Чланом 5. став 1. Правилника о притужбеном поступку у МУП прописано је: Ако притужба садржи наводе о извршеном кривичном делу, за које се гоњење предузима по службеној дужности руководица организационе јединице у којој притуженик ради дужан је да о томе, без одлагања, а најкасније у року од 24 часа од сазнања, обавести надлежног јавног тужиоца и да му уступи целокупне списе предмета на поступање. Ставом 3. истог члана прописано да: Ако притужба из става 1. овог члана садржи наводе о мучењу, нечовечним, понижавајућим поступцима, телесним повредама или претње мучењем, руководица организационе јединице, без одлагања, обавештава и Сектор унутрашње контроле и уступа му целокупне списе предмета на поступање, а директора полиције и тело надлежно за спровођење стандарда полицијског поступања у области превенције и тортуре обавештава о поднетој притужби.
17. Када се утврди да је дошло до противправног поступања полицијских службеника према лицима према којима су примењена полицијска овлашћења довођење и задржавање, између осталог се покреће и дисциплински поступак због извршених повреда службене дужности прописаних у чл. 206. и 207. Закона о полицији, а руководица организационе јединице је овлашћен да против полицијског службеника донесе и решење о привременом удаљењу са рада из МУП до окончања дисциплинског поступка.
18. Аудио и видео опремом за снимање саслушања лица до сада је опремљено 17 просторија.
19. У извештајном периоду, НПМ се није сусрео са било каквим ограничењима у погледу приступа местима лишења слободе. НПМ има неограничен, неометан и ненајављен приступ свим местима лишења слободе. Све посете су биле ненајављене, укључујући и ноћне посете полицијским станицама, са пуним и професионалним приступом запосленима. НПМ је имао неограничен приступ свим просторијама, укључујући право на увид у документацију и обављање поверљивих разговора са лицима у задржавању.
20. Статистичке податке о извршеним посетама НПМ местима лишења слободе достављамо у Прилогу 1. овог извештаја.
21. ЦПТ је спровео Ad hoc посете РС у марту 2023. и новембру/децембру 2024. године. Прва посета УН Поткомитета за превенцију тортуре РС-у обављена је у јуну 2025. године. Делегације Комитета и Поткомитета су током боравка ненајављено посетиле затворе, притворске јединице, домове за децу, старе и особе са сметњама у развоју, васпитно-поправне установе за малолетнике и психијатријске установе за одрасле и децу, разговарала са државним органима, представницима НПМ, представницима цивилног друштва.

22. Током 2022. и 2023. године, Заштитник грађана је наставио сарадњу са Покрајинским омбудсманом и удружењима са којима је закључио споразуме о сарадњи у обављању послова НПМ-а: Одбор за људска права Ваљево, Центар за интеграцију младих, Виктимолошко друштво Србије, Хелсиншки одбор за људска права у Србији, Комитет правника за људска права, Кликаktiv – Центар за развој социјалних политика и Група 484. ОЦД које сарађују са НПМ-ом омогућен је приступ установама.
23. Сходно ЗИКС-у, представницима домаћих и страних институција и удружења које се баве заштитом људских права омогућавају се посете заводима под надлежношћу УИКС.
24. У извештајном периоду заводе су посећивале следеће ОЦД: Београдски центар за људска права, Центар за људска права Ниш, Светска организација рома, Удружење за помоћ зависницима, Удружење за подршку у лечењу зависности, које су током посета имале право да без присуства службених лица разговарају са лицима лишеним слободе, врше увид у документацију и разговарају са запосленима.
25. Све препоруке међународних и домаћих тела за заштиту права лица лишених слободе инкорпориране су у мере и активности прописане Стратегијом развоја система извршења кривичних санкција за период од 2022. до 2027. године
26. Поред НПМ, несметан приступ центрима за азил и прихватним центрима за мигранте имају и УНХЦР и ИОМ. У центрима су присутне и невладине организације које пружају различите услуге смештеним лицима (превођење, информисање и правну помоћ, психосоцијалну подршку и друге едукативне активности).
27. Министарство здравља сарађује са НПМ и по захтевима из ове области поступа одмах. Након обављених посета НПМ доставља извештај Министарству здравља по коме се поступа одмах, уколико постоје утврђене неправилности и о томе се писаним путем обавештава Заштитника грађана.
28. У Оперативном центру МУП, формирана је телефонска линија 0800 100 600 која је бесплатна и доступна 24 часа, на коју се пријављују догађаји са елементима насиља у породици на територији целе земље, такође, грађани могу пријавити догађаје са елементима насиља у породици и партнерским односима и на број 192.
29. По пријави догађаја са елементима насиља у породици, надлежни полицијски службеник, сходно Закону о спречавању насиља у породици, у периоду од осам часова прикупља потребна обавештења од могућег учиниоца и процењује ризик од непосредне опасности од насиља у породици, након чега може да изрекне једну или обе хитне мере: „Привремено удаљење учиниоца из стана“ и „Привремена забрана учиниоцу да контактира жртву насиља и прилази јој“ у трајању 48 часова од момента изрицања мера, доноси наређење које се уручује лицу коме је хитна мера изречена. Наређење се доставља Основном јавном тужиоцу, Центру за социјални рад и Групи за координацију и сарадњу. Жртва насиља се обавештава о томе која је мера изречена. Основни јавни тужилац вреднује процену ризика надлежног полицијског службеника и уколико установи непосредну опасност у породици дужан је да суду поднесе предлог да се хитна мера продужи. Суд продужава хитну меру ако

после вредновања процене ризика надлежног полицијског службеника и основног јавног тужиоца као и приложених доказа установи непосредну опасност од насиља у породици у трајању од 30 дана или одбија предлог као неоснован. Решење о предлогу Основни суд доноси без рочишта у року од 24 часа. Уколико лице прекрши хитну меру која му је изречена или продужена од стране суда, казниће се затвором за прекршај до 60 дана. Овај Закон се спроводи и односи и на пружање заштите и подршке жртвама кривичног дела Насиље у породици, као и других кривичних дела обухваћених овим законом.

30. У циљу побољшања сарадње између институција укључених у процес превенције и санкционисања насиља, као и јаснија дефиниција права и обавеза свих учесника у поступку, 30.7.2025. године образована је Посебна радна група за припрему текста измена и допуна Закона о спречавању насиља у породици.
31. У циљу ефикасне примене Закона о спречавању насиља у породици, који се примењује од 1. јуна 2017. године, ВЈТ је предузело низ мера којима се уводе специјализација, приоритетно поступање и извештавање, анализа ризика и појачана контрола у свим предметима насиља у породици, како би јавно тужилаштво предузимањем мера из своје надлежности одговорило на насиље у породици и спречило његово понављање.
32. Посебан допринос јавног тужилаштва у циљу обезбеђивања ефикасне и делотворне заштите жртава и пружању подршке жртвама насиља огледа се у учешћу представнице ВЈТ у Радној групи за анализу ефективности кривичноправног система која се заснива на окончаним случајевима у циљу идентификовања и отклањања његових слабости и недостатака и израду радног текста Закона о изменама и допунама КЗ, тако што је тужилаштво поднело конкретне предлоге о изменама и допунама кривичног дела Насиље у породици из члана 194. КЗ, као и кривичног дела Силовање из члана 178. КЗ у складу са Конвенцијом СЕ о спречавању и борби против насиља над женама и насиља у породици (Истанбулска конвенција) и другим међународним стандардима. Након спроведеног поступка јавне расправе, Нацрт закона је послат Европској комисији на мишљење.
33. Радној групи стављен је и предлог за увођење новог кривичног дела под називом Фемицид.
34. РС је 2021. године донела Стратегију за спречавање и борбу против родно заснованог насиља према женама и насиља у породици за период 2021-2025.године.
35. Институционални механизам за праћење родне равноправности и насиља над женама у РС је ојачан, јер је формиран Кабинет министарке без портфеља задужене за координацију активности у области родне равноправности, спречавања насиља над женама и економског и политичког оснаживања жена.
36. Тренутно у РС функционише 7 лиценцираних пружалаца услуге прихватиштва за жртве насиља укупног капацитета 110 корисника и 9 лиценцираних пружалаца услуге СОС телефона за жене жртве насиља.
37. Постоји и Прихватилиште за ургентни смештај жртава трговине људима при ЦЗЖТЉ. Намењено је девојкама и женама старости од 16 година. Прихватилиште може да прими и

мајке са децом. Ради се о објекту са високим мерама безбедности и намењено је пре свега жртвама у високом безбедносном ризику. Капацитет Прихватилишта је 6 жртва трговине људима уз могућност да се додатно приме и њихова деца. Услуге свих прихватилишта су бесплатне и доступне свим женама жртвама насиља без дискриминације.

38. АП Војводина донела је Програм за заштиту жена од насиља у породици и партнерским односима и других облика родно заснованог насиља у АП Војводини за период 2023. до 2026. године <https://www.socijalnapolitika.vojvodina.gov.rs/wp-content/uploads/2023/08/Program-APV-za-sprecavanje-nasilja-2023-2026.pdf>
39. У складу са стандардима и опште прихваћеном праксом прихвата тражилаца азила, које КИРС примењује и у центрима за прихват ирегуларних миграната, посебна пажња се пружа потребама жена и потребама у вези са родом. Ова пракса подразумева идентификацију посебних потреба, обезбеђивање одговарајућих услова смештаја, оснаживање жена, заштиту и упућивање у случају насиља.
40. Бројчане податке о изреченим хитним мерама, поднетим кривичним пријавама, предистражним и истражним радњама, оптужењима и осуђујућим пресудама за кривична дела са елементима насиља над женама, податке о обукама правосудних органа у циљу спречавања и борбе против свих облика насиља над женама, достављамо у Прилогу 2. овог извештаја.
41. У циљу унапређења системског одговора друштва на проблем трговине људима у РС, на седници Владе која је одржана 20. марта 2024. године, усвојен је Програм за борбу против трговине људима у РС за период 2024-2029. године са Акционим планом за његово спровођење за период 2024-2026. године. Програм представља међусекторски плански документ којим се на целовит начин утврђују циљеви и мере за супротстављање трговини људима у РС. Програм има за циљ да унапреди поштовање и заштиту људских права и обезбеди континуирани свеобухватан одговор друштва на проблем трговине људима кроз унапређен систем превенције, правовремене идентификације, помоћи и заштите жртва, као и сузбијање трговине људима.
42. Образована је Посебна радна група за спровођење, праћење, извештавање и оцењивање Програма, чији је задатак између осталог да прати и оцењује испуњеност циљева Програма, процењује ефективност, ефикасност и релевантност спроведених активности, детаљније анализира проблеме и препреке које су настале у процесу спровођења Програма, да препозна остварена побољшања у раду, како би се створили услови за предлагање нужних измена и допуна. Радна група се састала два пута и на другом састанку је усвојила Извештај о спровођењу активности из АП за спровођење Програма за 2024. годину, у оквиру којег је реализовано 95% активности.
43. Кључну реформску активност дефинисану Програмом, представља доношење посебног закона који ће на системски и свеобухватан начин уредити област трговине људима. Решењем министра унутрашњих послова од 8.10.2024. године образована је Радна група за израду Нацрта закона, у којој су поред државних органа и организација учешће имало и пет ОЦД.

44. Током рада на Нацрту закона, узет је у обзир шпански модел закона као референтни на нивоу државе чланице ЕУ, фински модел организационе структуре која се користи у циљу примене Закона, уз упоређивање са шпанским моделом организације и хрватским моделом организације (због правног наслеђа који потиче из СФРЈ).
45. По први пут, Нацртом закона прописана су сва права жртава трговине људима: право на информисање, право на слободан избор и приступ услугама помоћи и подршке, право на рефлексију, право на привремени боравак, право на добровољни повратак, право на заштиту физичког и психичког интегритета, право на здравствену заштиту, право на приватност и заштиту података о личности, право на подршку и помоћ у поступку, право на бесплатну правну помоћ, право на преводиоца и тумача, право на некажњавање, право на радну инклузију, право на социјалну заштиту, право на образовање, право на новчану надокнаду и право на сигуран смештај, као и поступак идентификације жртава трговине људима.
46. Реализован је процес јавне расправе у периоду од 22. маја до 10. јуна 2025. године. Нацрт закона је био јавно доступан на порталу е-консултације и сајту МУП, након чега је текст Нацрта закона усаглашен са предлозима са јавне расправе.
47. Нацрт текста достављен је и независном експерту чија је улога да да осврт о усаглашености текста са међународним документима, пре свега Конвенцијом Савета Европе о борби против трговине људима и Директивом 2024/1712 о изменама и допунама Директиве 2011/36. Осим усаглашавања са коментарима са јавне расправе, текст Нацрта закона је усаглашен и са коментарима независног међународног експерта, након чега је текст Нацрта закона са табелом усклађености достављен Европској комисији на мишљење, након чега би закон требало да уђе у редовну процедуру усвајања.
48. Ради постизања законитости, делотворности и једнообразности у поступању свих јавних тужилаца, Врховни јавни тужилац је јуна 2021. године издала Опште обавезно упутство у складу са којим су у свим апелационим и вишим јавним тужилаштвима одређени јавни тужиоци контакт особе за кривично дело трговина људима из члана 388. КЗ, а од 2016. године, у свим вишим јавним тужилаштвима у Србији одређен је и по један носилац јавнотужилачке функције – контакт особа за предмете међународне правне помоћи. На овај начин извршена је специјализација јавних тужилаца за поступање у предметима трговине људима.
49. ЗКП прописује различите могућности процесне заштите сведока и оштећеног, који поред основне заштите, може добити статус посебно осетљивог сведока и заштићеног сведока. Статус посебно осетљивог сведока одређује се решењем које, у зависности од фазе или врсте поступка, доноси јавни тужилац, председник већа или судија појединац. Ово решење може представљати основ за постављање пуномоћника таквом сведоку, што представља додатни вид његове заштите. Уз то, сам Законик прописује и правила о испитивању посебно осетљивог сведока, у циљу избегавања могућих штетних последица кривичног поступка по личност, телесно и душевно стање посебно осетљивог сведока.

50. Радна група Врховног касационог суда у чијем су саставу биле судије кривичари, судије грађанског одељења и јавни тужиоци, израдила је током 2019. године Смернице за унапређење судске праксе у поступцима за накнаду штете жртвама тешких кривичних дела у кривичном поступку.
51. Смернице су израђене у виду публикације која је представљена на више обука за јавне тужиоце и судије и показале су значајне резултате у пракси.
52. Систем идентификације жртава трговине људима у Србији је јединствен у свету, с обзиром да је у нашој земљи формирана специјализована установа социјалне заштите – Центар за заштиту жртава трговине људима, чији посебно обучени професионалци врше процену да ли је неко жртва трговине људима, користећи специјалне методе и алате и касније координирају њеном заштитом. Приликом идентификације се користе посебно израђене листе индикатора, за децу жртве, разврстане по врстама експлоатације, као и индикатори за процену ризика и рањивости.
53. Сви актери из различитих система, који долазе у контакт са особама у ризику од трговине људима имају обавезу да сваку сумњу пријављују ЦЗЖТЉ. Поступање по свакој пријави је ургентно.
54. За свако идентификовано дете жртву, ЦЗЖТЉ одмах започиње са пружањем подршке, уз укључивање центра за социјални рад, полиције и тужилаштва. За свако дете се формира мултисекторска мрежа подршке, која се састоји од стручњака из различитих институција, који по индивидуалном приступу праве план заштите и прате период опоравка наредних година, до осамостаљења корисника.
55. Најчешће области које обухватају ови планови су: безбедност корисника, приступ правди, здравствена заштита, подршка у превазилажењу трауме, обезбеђивање материјалне сигурности, обезбеђивање смештаја, подршка у породичном функционисању и обезбеђивање старатељске заштите.
56. На градилишту "Linglong International Europe d.o.o. Зрењанин, инспектори рада су од почетка радова на изградњи фабрике вршили и врше инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код инвеститора и извођача радова и предузимали су, сходно утврђеном чињеничном стању, како превентивне и корективне, тако и репресивне мере.
57. На градилишту "Linglong International Europe d.o.o. Зрењанин били су анжовани држављани Вијетнама који су у РС упућени од стране страног правног лица, у огранак страног правног лица са седиштем у НР Кини: „CHINA ENERGY ENGINEERING GROUP TIANJIN ELECTRIC POWER CONSTRUCTION CO LTD“ ОГРАНАК БЕОГРАД - ЗЕМУН“. Било је ангажовано 353 држављана Вијетнама почев од 16. априла 2021. године, који су радили по групама и како су завршавали своје послове, тако су и напуштали градилиште. Последња група радника из Вијетнама је напустила градилиште јула 2022. године, а последња група од њих четворо напустила је РС дана 19. децембра 2022. године.

58. Поводом ангажовања радника из Вијетнама у 2021. и 2022. години извршено је укупно 6 инспекцијских надзора, од којих један надзор који се односио на смештај вијетнамских радника, четири надзора који су се односили на њихов радноправни статус и радне дозволе и један надзор поводом повреде на раду вијетнамског радника.
59. Против страног правног лица, са седиштем у НР Кини, које има пословну јединицу регистровану у РС и одговорног лица огранка страног правног лица, дана 5. јануара 2022. године поднет је захтев за покретање прекршајног поступка јер пре почетка рада није обезбедио радне дозволе за 318 држављана Вијетнама.
60. Судија надлежног прекршајног суда је по поднетом захтеву, дана 13. марта 2023. године донео пресуду којом је утврдио прекршајну одговорност правног лица и одговорног лица у правном лицу и изрекао је новчане казне. Пресуда је постала правоснажна дана 30. марта 2023. године и извршна 14. априла 2023. године.
61. Бројчане податке о кривичном делу трговина људима из члана 388. КЗ, као и податке о обукама полицијских службеника и представника правосудних органа у циљу спречавања и борбе против свих облика трговине људима достављамо у прилогу 3. овог извештаја.
62. Ради координисаног и кохерентног одговора на потребе миграната који су у транзиту преко њене територије, Влада је усвојила План реаговања на повећан број миграната на њеној територији који се ревидира на годишњем нивоу. У складу са овим Планом, КИРС организује прихватне центре у којима обезбеђује одговарајућу подршку ирегуларним мигрантима. Ова подршка укључује ургентни смештај, исхрану, основне непрехрамбене артикле (одећу и средства за личну хигијену), информисање, превођење, здравствене заштиту, правну помоћ од стране специјализованих невладиних организација.
63. Како се ирегуларни мигранти први пут сусрећу са службеним лицима у прихватним центрима, адекватно информисање о правима и могућим решењима за њихову ситуацију је од изузетног значаја. У ту сврху је КИРС, у сарадњи са УНХЦР-ом и ИОМ-ом развио стандардни сет информација које су на одговарајући начин представљене свим смештеним лицима, укључујући и кроз одржавање информативних сесија којима мигранти лично присуствују. Материјали се преводе на језике којима се мигранти најчешће служе, а у центрима је обезбеђена и подршка преводилаца и културних медијатора. Мигранти који изразе жељу да затраже азил се премештају у центре за азил након подношења захтева.
64. Посебна пажња је усмерена на идентификацију рањивих категорија за које Закон о азилу и привременој заштити предвиђа посебне прихватне гаранције. Ове категорије укључују малолетна лица, малолетна лица без пратње, особе са инвалидитетом, старија лица, труднице, самохране родитеље са малолетном децом, жртве трговине људима, тешко болесна лица, особе са душевним поремећајима, као и лица која су била мучена, силована или изложена другим тешким облицима психолошког, физичког или полног насиља. Процена рањивости је обавезна на пријему и током целог боравка у центрима. На пријему се прелиминарна процена врши од стране радника на пријему и лекара приликом обавезног здравственог прегледа. У циљу уједначеног праксе, у свим центрима, за прелиминарну

идентификацију рањивих категорија користи се сет индикатора развијен од стране ЕУАА који је доступан као онлајн апликација и која омогућава лако документовање препознатих индикатора уз пуно поштовање поверљивости и заштите података о личности. У случају идентификације или постојања сумње, лицима са посебним прихватним потребама се обезбеђују услови смештаја у складу са индивидуалним потребама. Ова лица се кроз стандардне оперативне процедуре упућују на одговарајуће националне системе заштите и надлежне службе здравствене, породично-правне, дечје и социјалне заштите.

65. Чланом 6. Закона о азилу и привременој заштити, прописано је начело забране протеривања или враћања, те је тако предвиђено да ниједно лице не сме бити протерано или враћено на територију где би његов живот или слобода били угрожени због његове расе, пола, језика, вероисповести, националне припадности, припадности одређеној друштвеној групи или политичког уверења, да се изузетно, став 1. овог члана не примењује на лице за које се основано може сматрати да угрожава безбедност РС или које је правноснажном пресудом осуђено за кривично дело за које се према законодавству РС може изрећи казна затвора у трајању од пет година или тежа казна, због чега представља опасност за јавни поредак, а да независно од претходног, ниједно лице не сме бити протерано или против своје воље враћено на територију на којој постоји ризик да ће бити подвргнуто мучењу, нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању.
66. Сваки страни држављанин који је у ситуацији да му у случају повратка у земљу порекла прети ризик од тортуре или других сурових, нељудских или понижавајућих поступака или казни, уколико се налази на територији РС, може поднети захтев за азил, након чега надлежни орган спроводи прописану процедуру и ценећи доказе, чињенице и околности сваког конкретног случаја, одлучује о захтеву за азил.
67. Чланом 83. Закона о странцима прописано је начело забрана принудног удаљења, односно да странац не сме бити принудно удаљен на територију где му прети прогон због његове расе, пола, сексуалне оријентације или родног идентитета, вере, националне припадности, држављанства, припадности одређеној друштвеној групи или политичког мишљења, да се одредба става овог члана неће примењивати на странца за кога се основано може сматрати да угрожава безбедност РС или на странца који је правоснажном пресудом осуђен за тешко кривично дело, због чега представља опасност за јавни поредак, као и да странац не сме бити принудно удаљен на територију на којој постоји ризик да ће бити подвргнут извршењу смртне казне, мучењу, нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању, односно тамо где му прети озбиљно кршење права зајамчених Уставом. Прописано је да малолетник без пратње не сме бити принудно удаљен, осим у случају да је надлежни орган уверења да ће малолетник бити враћен члану породице, старатељу или одговарајућој установи за прихват деце.
68. Чланом 75. Закона о странцима прописана су начела у поступку враћања којима се обезбеђује да током поступка враћања надлежни орган поступа, између осталог, у складу са: специфичном ситуацијом посебно угрожених лица, породичним и здравственим стањем лица које се враћа, као и најбољим интересом малолетника, прописима којима је уређен положај особа са инвалидитетом и међународним уговорима, начелом јединства породице, у смислу обједињености свих чланова породице присутних на територији РС. Пре

доношења решења о враћању малолетника без пратње мора му се обезбедити одговарајућа помоћ службе за социјалну заштиту деце и младих, уколико је неопходно, у току поступка враћања обезбеђује се присуство преводиоца на језик који странац разуме или се оправдано може претпоставити да га разуме, као и да надлежни орган, на захтев странца, мора обезбедити писани превод диспозитива решења о враћању, превод забране уласка уколико је изречена и превод поуке о правном леку на језик који странац разуме или се оправдано може претпоставити да га разуме.

69. Сходно наведеном, тражиоци азила, али и сви други страни држављани којима је одбијен улазак у РС, лишавају се слободе искључиво у случајевима прописаним Законом о полицији, Законом о прекршајима и Закоником о кривичном поступку.
70. Поступање полицијских службеника Дирекције полиције, Управе граничне полиције, па и полицијских службеника Регионалног центра граничне полиције за унутрашње прелазе, Станице граничне полиције „Београд“, у транзитном простору међународног аеродрома „Никола Тесла“ уређено је Законом о граничној контроли, Законом о азилу и привременој заштити, Законом о странцима, Законом о полицији, Законом о ваздушном саобраћају, као и другим законским и подзаконским актима, које изричито забрањује протеривање, враћање или изручење лица у државу у којој постоје озбиљни разлози да ће бити изложено мучењу, нечовечном или понижавајућем поступању или кажњавању.
71. Против одлуке о одбијању уласка може се изјавити жалба, која нема суспензивно дејство, осим уколико постоји неки од разлога који су прописани чланом 83. Закона о странцима, а који се односе на Начело забране принудног удаљења.
72. Пре доношења Одлуке о одбијању уласка странцу у РС, полицијски службеници Станице граничне полиције „Београд“ обављају разговор са странцем на околности враћања, а враћање се неће извршити уколико се том приликом утврди да постоји и минимална индикација која указује на опасност од мучења или нечовечног поступања, те се у том случају странцу омогућава улазак у РС.
73. Чак и у случају да су испуњени услови за одбијање уласка странца, уколико лице изрази намеру да поднесе захтев за азил, омогућава му се улазак у РС, односно, исто се региструје, издаје му се потврда о регистрацији странца који је изразио намеру да поднесе захтев за азил и упућује се у неки од центара за азил.
74. Напомињемо да је увидом у евиденције које се воде у МУП, утврђено да се већина лица која су на граничним прелазима или транзитној зони аеродрома изразила намеру да траже азил, и регистрована у ту сврху, нису јавила у центар за азил након уласка у земљу, нити су поднела захтев за азил.
75. Законом о азилу и привременој заштити загарантовано је право тражиоца азила да, на језику који разуме или за који се оправдано може претпоставити да га разуме, буде обавештен о правима и обавезама у поступку азила, материјалним условима прихвата, организацијама које пружају помоћ тражиоцима азила и доступним механизмима заштите, уколико се ради о рањивим категоријама.

76. У пракси, тражиоцима азила се приликом изражавања намере за подношење захтева за азил и у центру за азил деле информативне брошуре на више језика (арапски, дари, пашту, урду, енглески, француски и др.), а приликом интервјуа од стране службеника Канцеларије за азил и пуномоћника из ОЦД, уз помоћ тумача, пружају усмена објашњења и правне оријентације, док су УНХЦР и ИОМ развили мобилне апликације и информативне материјале доступне путем интернета и QR кодова у центрима за азил и на свим већим граничним прелазима.
77. Поред права на информисање, тражилац азила који не разуме службени језик поступка има право на бесплатну услугу превођења на његов матерњи језик, односно језик који разуме, као и право на бесплатну правну помоћ која обухвата правно саветовање, састављање поднесака, заступање пред органима и подношење жалби и тужби.
78. Законом о азилу и привременој заштити предвиђено је да Влада, на предлог министарства надлежног за спољне послове, доноси Одлуку којом утврђује Листу сигурних држава порекла. Међутим, до сада наведена одлука није донета, па се приликом примене концепта сигурне државе порекла, као и концепта сигурне треће државе, сваки захтев разматра посебно, при чему се процењује да ли нека држава испуњава прописане услове за сигурну државу порекла односно сигурну трећу државу, као и да ли у случају примене концепта сигурне треће државе постоји веза између те државе и тражиоца азила, на основу које се може разумно очекивати да у њој затражи азил. Тражилац азила се благовремено обавештава о примени концепта сигурне државе порекла или сигурне треће државе (у зависности од околности конкретног случаја), како би му се омогућило да, с обзиром на његове личне околности, оспори примену тог концепта.
79. Закон о азилу и привременој заштити предвиђа континуирано спровођење идентификације рањивих лица од стране надлежних органа, а најраније након иницирања поступка азила, односно изражавања намере за подношење захтева за азил, као и спровођење одговарајућих мера заштите током целог поступка и боравка. Након изражавања намере, лице се упућује у неки од прихватних центара или центара за азил, где КИРС врши детаљнију процену рањивости, кроз интервју и опсервацију и одлучује о одговарајућем смештају и приступу услугама (нпр. медицинска помоћ, психолошка подршка, посебни услови за жене са децом итд). За посебно рањиве групе (нпр. малолетници без пратње, жртве тортуре и/или трговине људима) укључују се Центри за социјални рад ради постављања привремених старатеља и ОЦД које помажу у идентификацији и обезбеђују додатне услуге као што су правна, психосоцијална помоћ, превођење и др.
80. У предметима изручења окривљених и осуђених лица, надлежни органи РС посвећују посебну пажњу предметима у којима постоји опасност да тражено лице буде подвргнуто мучењу у држави која тражи његово изручење.
81. Податке о броју изручења и одбијању изручења у извештајном периоду достављамо у прилогу 4. овог извештаја.

82. Законом о азилу и привременој заштити прописано је да у поступцима одобравања и престанка права на азил поступак води и све одлуке доноси Канцеларија за азил, организациона јединица МУП у оквиру Управе граничне полиције надлежна за послове азила. Наведеним чланом закона прописано је и да службеници Канцеларије за азил не припадају униформисаном саставу. Од последњег извештавања број службеника у Канцеларији је повећан и тренутно иста располаже са довољним бројем службеника за ефикасно спровођење поступка азила. Попуњеност Канцеларије за азил сада износи 92%.
83. У претходном периоду, приликом измена закона разматрана су питања директне судске ревизије одлука Канцеларије за азил, међутим од стране Министарства правде, као и Управног суда није било простора за измене у наведеном смислу, због ограничених капацитета (у кадровском смислу, техничком смислу, итд.) судских органа.
84. Детаљније податке о обукама полицијских службеника и других лица која обављају послове од значаја за управљање миграцијама о међународном избегличком и међународном праву људских права достављамо у прилогу 5. овог извештаја.
85. Како је од стране надлежних органа препознат проблем у погледу ефикасности поступка азила и експертизе Комисије за азил, као другостепеног органа, текстом нацрта новог Закона о азилу и привременој заштити, као једно од приоритетних питања које је потребно решити је и питање састава Комисије, па је један од предлога да Комисију за азил чине представници министарства надлежних за послове: заштите људских и мањинских права, бриге о породици, државне управе, просвете и рада, али и један члан из реда представника ОЦД која се баве питањима азила, миграција или заштите људских права, те да се председник Комисије за азил и секретар именују из министарства надлежног за послове правосуђа.
86. Оваквим саставом другостепеног органа би се превазишао проблем питања правичности, ефикасности и експертизе у међународном праву о избеглицама и људским правима. Остало је отворено питање реорганизације Управног суда и формирање посебног Одељења које ће се бавити заштитом људских права, а што је један од првих услова за реализацију потпуне хармонизације са правним тековинама ЕУ.
87. Све случајеве пријављеног злостављања, па и сазнања која се добијају од тражиоца азила или миграната у вези злостављања од стране полицијских службеника у складу са Упутством о Методологији за спровођење истраге у случајевима злостављања од полиције, спроводи Сектор унутрашње контроле МУП по налогу тужилаштва.
88. У извештајном периоду изручено је само 1 лице које је тражило азил, али тек након што је поступак азила правноснажно окончан одбијајућом одлуком. Тренутно је у раду 5 предмета изручења у којима се застало са одлучивањем до доношења одлуке по захтеву за азил.
89. РС у сарадњи са ИОМ-ом спроводи Програм асистираниг добровољног повратка и реинтеграције (ABPP) као најпожељније опције за лица која не могу регулисати свој боравак. Укључивање у Програм је засновано на добровољној, информисаној одлуци. Поред тога, саветници за ABPP оцењују услове у земљи порекла, безбедност, приступ

правима и могућност реинтеграције и о томе обавештавају потенцијалне повратнике. Основни предуслов за укључивање у Програм јесте безбедност у земљи порекла. Иако бројеви нису велики, важно је да свако лице има могућност да се на достојанствен начин врати у своју земљу уколико за то постоје услови и да о томе буде информисано.

90. У периоду 1.1.2022. године до краја августа 2025. године, кроз програм асистираног добровољног повратка и реинтеграције у земље порекла се вратило 368 лица.
91. Приликом одлучивање по захтевима за изручење цене се дате гаранције.
92. Статистичке податке о броју решења о отказу краткотрајног боравка, решења о враћању, одобрењу привременог боравка из хуманитарних разлога, статистичке податке из оквира надлежности Канцеларије за азил достављамо у прилогу 6. овог извештаја.
93. Поводом спровођења одлуке Комитета у случају Џевдет Ајаз (Cevdet Ayaz) против Србије обавештавамо вас да немамо додатне информације у односу на информације које смо вам доставили нашим дописом од 10.11.2020. године.
94. Од јула 2011. године РС више нема окривљених пред МКТЈ који се налазе у бесктву. У периоду сарадње са МКТЈ, РС је Трибуналу предала 45 од 46 окривљених за ратне злочине чију је предају Трибунал захтевао од Србије, док је један окривљени преминуо пре предаје.
95. Након укључивања Механизма за међународне кривичне трибунале (у даљем тексту ММКТ), који је почео да доставља своје захтеве 2016. године, а посебно гашења МКТЈ, децембра 2017. године, захтеви ММКТ редовно су достављани Министарству правде. До сада је Механизму достављено више од 2.000 докумената на више хиљада страница.
- Ниједан захтев Тужилаштва и одбрана окривљених да се оствари увид у архиве није одбијен.
 - Сви сведоци за које су Тужилаштво и одбране оптужених захтевали да буду ослобођени обавезе чувања тајне да би им се омогућило да дају свој исказ у поступцима пред МКТЈ/ММКТ ослобођени су дужности чувања тајне.
 - Поступљено је по свим захтевима МКТЈ/ММКТ за уручење судских позива и других писмена лицима на територији РС.
 - Поступљено је по свим захтевима МКТЈ/ММКТ за пружањем заштите сведоцима који се налазе на територији на којој органи РС имају надлежност.
 - Услови под којима су окривљени пуштени на привремени боравак на слободи поштовани су беспрекорно и у свим случајевима окривљени су враћани у МКТЈ/ММКТ у складу са одлукама судских већа.
 - Најзад – најважније је да су пред ММКТ завршени сви поступци, као и да су све пресуде МКТЈ/ММКТ унете у казнену евиденцију у РС.
96. Обавеза РС за предају окривљених за кривично дело непоштовање међународног суда, као ни за било које друго кривично дело које би евентуално било предвиђено Правилником о поступку и доказима, није прописана ни Статутом МКТЈ, ни Законом о сарадњи РС са МКТЈ. Обавеза хапшења и предаје лица, односи се на кривична дела тешка кршења

међународног хуманитарног права која су као таква изричито предвиђена Статутом МКТЈ. Према члан 29. ст. 1 Статута прописано је да државе морају сарађивати са МКТЈ у истрази и кривичном гоњењу особа оптужених да су починиле тешка кршења међународног хуманитарног права. Те обавезе су до сада од стране РС поштоване у потпуности. Из наведеног разлога, Виши суд у Београду је 2016. године, одлучио да нема законских основа за хапшење и предају ових лица (Јојић и Радета), зато што национални закон о сарадњи са Хашким трибуналом предвиђа обавезу предаје оптужених за ратне злочине, али не и за непоштовање суда.

97. РС преко својих правосудних органа има интензивну сарадњу са ММКТ кроз предмете формиране на основу уступљених доказа националном правосудју од стране ММКТ, а који предмети се воде пред надлежним Одељењем за ратне злочине Вишег суда у Београду.
98. Током 2022. године Тужилаштво ММКТ предало је ЈТРЗ истражне досије о две особе осумњичене за ратне злочине, на основу којих су покренуте истраге у два предмета. За потребе рада на овим предметима формирана је радна група сачињена од представника ЈТРЗ и Тужилаштва ММКТ, у оквиру које је одржано више радних састанака. У једном од предмета истрага је обустављена због смрти осумњиченог.
99. Област људских права заступљена је у више наставних предмета и стручних модула у МУП, међу којима посебну улогу заузима предмет „Рад полиције у заједници, људска права и кодекс полицијске етике“.
100. Наставни садржаји који се односе на заштиту људских права и слобода, обрађују се и у оквиру предмета: Кривично и кривично процесно право, Полицијски службеници: права, обавезе и дужности, као и стручних модула: Сузбијање криминала и Примена полицијских овлашћења и употреба средстава принуде.
101. Министарство здравља и МУП су склопили Споразум о сарадњи, потписан 31.10.2024. године у циљу јачања и унапређења права на здравље доведених и задржаних лица. У складу са споразумом, Министарство здравља је акредитовало курс прве категорије „Јачање заштите права на здравље лица лишених слободе“. Курс је похађало 400 полазника и то лекара и полицијских службеника и спроведен је у периоду мај/јун 2025. године. У току је израда Анекса поменутог споразума у коме ће се исти проширити на Прихватилишта за странце у циљу јачања права на здравље корисника и бољег увида и контроле болести на територији РС са епидемиолошког становишта.
102. Центар за обуку и стручно оспособљавање УИКС континуирано спроводи обуку у складу са наставним планом и програмом. Обука се редовно спроводи за приправнике и припаднике свих звања у служби за обезбеђење. Саставни део редовне обуке за припаднике службе за обезбеђење чини и упознавање са међународним конвенцијама, између осталог и са Конвенцијом против мучења и других свирепих, нехуманих и понижавајућих казни и поступака, Стандардним минималним правилима Уједињених нација за поступање са затвореницима, Европским затворским правилима, као и са домаћим прописима који регулишу ову материју.

103. Центар за обуку и стручно оспособљавање израдио је Приручник за примену Истанбулског протокола у заводима и спровођењу ефикасне истраге и документације мучења и других облика окрутног, нехуманог и понижавајућег поступања или кажњавања. У сарадњи са Мисијом ОЕБС у Србији израђене су Смернице за поступање запослених у заводима за извршење кривичних санкција у случају навода о злостављању, у којима су детаљно наведени међународни стандарди из ове области, као и домаће законодавство уз процедуре поступања у заводу и обавезу обавештавања тужилаштва о евентуалном злостављању, по службеној дужности. Редовно се одржавају обуке мултидисциплинарних тимова за примену наведених приручника и смерница.
104. У свим заводима се спроводи континуирана обука припадника службе за обезбеђење за превенцију тортуре на основу приручника који је израдио Центар за обуку „Превенција тортуре и употребе мера принуде, услова и поступака правилне примене мера принуде и посебне обуке за вербалне технике смиривања насилних и агитираних осуђених лица“, вештине које омогућавају минималну употребу мера принуде, технике превенције и вештине деескалације.
105. План Центра за обуку и стручно оспособљавање у УИКС за 2025/2026. годину заснива се на наставку основне, стручне и континуиране обуке запослених у служби за обезбеђење у свим заводима и обухватиће ново запослене и запослене који полажу испит за напредовање у служби.
106. Израђен је Приручник за рад здравствених радника у заводима за извршење кривичних санкција, који омогућава уједначавање поступања и примену јединствених евиденција и протокола у свим заводима. Приручник садржи и правне и медицинске стандарде у погледу праћења специфичних индикатора у затворима као што су: обављање првог прегледа, преглед након примене мера принуде, самоповређивања, покушаја самоубиства, насиља између лица лишених слободе, психичке и физичке тортуре, издвајања, фиксације и др. Одржане су обуке за примену Приручника за примену Истанбулског протокола у заводима и спровођењу ефикасне истраге и документације мучења и других облика окрутног, нехуманог и понижавајућег поступања или кажњавања и Приручника за рад здравствених радника за управнике, начелнике служби и лекаре у заводима.
107. У оквиру пројекта „Јачање заштите људских права лица лишених слободе и осуђених лица у Србији“, фаза II, МРЗБСП је 2022. године у сарадњи са Канцеларијом СЕ у Београду организовало обуке запослених у установама социјалне заштите о поступању према лицима смештеним у домове за смештај корисника. Обуке су организоване у Великом Поповцу, Старој Моравици и Стамници. Учесници су имали прилику да се упознају са општим стандардима СЕ у вези са заштитом права лица која се налазе у овим установама, усклађености домаћих прописа са међународним стандардима, препорукама ЦПТ, мандатом и методологијом рада НПМ и његовим препорукама упућеним установама социјалне заштите домског типа.
108. Детаљније информације о програмима обуке за полицијске службенике, припаднике служби за обезбеђење у затворима и службенике КИРС на тему забране мучења и других

сурових, нељудских или понижавајућих казни или поступака достављамо у прилогу 7. овог извештаја.

109. У циљу превенције тортуре од стране полицијских службеника према грађанима, од стране МУП формирана је Комисија за спровођење стандарда полицијског поступања у области превенције тортуре.
110. Комисија има мандат идентичан мандату ЦПТ са задатком да, у складу са обавезама које је РС преузела ратификацијом Конвенције против тортуре и других међународних правних аката, спроводи препоруке међународних тела у праксу МУП, остварује контролу и надзор предмета (случајева) са елементима мучења и нечовечних или понижавајућих казни или поступака извршених од стране полицијских службеника, предлаже наставне садржаје и учествује у извођењу обука, остварује надзор над применом акта који регулише поступање према доведеним и задржаним лицима и обавља остале активности на промоцији и заштити права ухапшених, задржаних, доведених и малолетних лица.
111. У оквиру пројекта СЕ „Јачање заштите људских права лица лишених слободе и осуђених лица у Србији“ у којем МУП учествује од 2017. године, у извештајном периоду унапређена је постојећа електронска евиденција доведених и задржаних лица, донет је Споразум о сарадњи МУП и Министарства здравља и израђен је „Приручник за прикупљање обавештења и саслушања у предистражном поступку“ у вези чега је у сарадњи са СЕ у току 2025. године, организовано више семинара на тему „Испитивање у предистражном поступку“, за оне полицијске службенике који ће у наредном периоду бити тренери осталим полицијским службеницима у реализацији ове теме у својим организационим јединицама.
112. На основу препорука ЦПТ и НПМ, МУП и ВЈТ разматрају могућност увођења у праксу аудио/видео снимања саслушања осумњичених лица (чл.236. ЗКП), не само за кривична дела из члана 162. ЗКП (дела за која је посебним законом одређено да поступа јавно тужилаштво посебне надлежности), већ и за друга кривична дела.
113. У свим заводима за извршење кривичних санкција врши се одвајање притворених од осуђених, малолетних лица од одраслих, као и мушкараца од жена.
114. Детаљне статистичке податке о попуњености затворских објеката достављамо у прилогу 8. овог извештаја.
115. Изградњом нових и реконструкцијом постојећих објеката завода за извршење кривичних санкција, проширени су капацитети за смештај лица лишених слободе на 11.951 места, док се тренутно у заводима за извршење кривичних санкција налази 11.230 лица лишених слободе. Дакле, значајно је смањена пренасељеност и унапређени су услови боравка за лица лишена слободе. Поред резултата постигнутих у погледу развоја система алтернативних санкција, као и проширења капацитета за смештај лица лишених слободе, значајно је истаћи да је на решавање проблема пренасељености, утицало и ефикасније спровођењем програма поступања према осуђеним лицима, увођењем нових специјализованих програма третмана, као и условним отпуштањем осуђених.

116. Поред тога што у квантитативном смислу капацитети превазилазе тренутне потребе, у погледу укупног броја лица лишених слободе и даље постоји неуједначена оптерећеност, која се огледа у већој попуњености завода затвореног типа у односу на остале врсте завода. У том смислу, овај тип завода је на листи приоритета за адаптацију постојећих и изградњу нових објеката у складу са АП.
117. У погледу унапређења извршења алтернативних санкција и мера у посматраном периоду, постигнут је напредак у техничком сегменту, организационој структури и административним капацитетима Одељења за третман и извршење ванзаводских санкција и мера.
118. У циљу унапређења техничких капацитета одељења, набављено је 3.000 јединица за електронско праћење. У оквиру новог јединственог информационог система УИКС у делу извршења ванзаводских санкција и мера учињен је значајан напредак у погледу евиденција и вођења досијеа осуђених лица.
119. Према малолетним учиниоцима кривичних дела примењује се индивидуални и групни рад кроз специјализоване програме: општи когнитивно бихејвиорални програм, програм намењен починиоцима насилних кривичних дела, програм за зависнике од дрога и алкохола. У току је пилотирање нових програма третмана (животне вештине, асертивни тренинг и превенција аутоагресивног понашања). Реализују се следеће едукативне радионице: превенција наркоманије, умеће комуникације, одупирање негативним притисцима вршњака, контрола беса, превенција полно преносивих болести и контрацепција, култура становања, одевања и исхране, припрема за постпенални период (тражење посла, израда личних докумената и информисање о појединцима и установама који му могу пружити помоћ у овом процесу), превенција алкохолизма. Малолетницима су стално доступни васпитачи који спроводе предвиђени програм поступања, што повољно утиче на стварање односа поверења и успешну реализацију програма.
120. Редовне образовне активности малолетних штићеника одвијају се у свим одељењима Васпитно – поравног дома. Настава се одржава свакодневно и несметано и у Одељењу за интензивни рад, у складу са организацијом живота и рада у том одељењу. Настава се спроводи по школском плану и програму за функционално основно образовање одраслих, подељена је у три циклуса тако да ученик основну школу завршава за три године. По завршетку основне школе, штићеницима је омогућено да наставе школовање кроз средње образовање. Средњу школу штићеници похађају као ванредни ученици, односно путем онлајн наставе.
121. Спортско рекреативне активности се спроводе унутар павиљона и напољу. Штићеницима је доступна и теретана. Организован је и рад у секцијама, у складу са интересовањима штићеника: ликовна, литерална и шаховска. Организују се и турнири кроз такмичење у спортским дисциплинама и друштвеним играма. Са штићеницима који се налазе у завршној фази реализације васпитне мере, спроводи се програм припреме за живот по обустави васпитне мере, који укључује оспособљавање за практичне животне ситуације са којима ће се сусрести по отпусту из дома.

122. Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично-правној заштити малолетника забрањено је упућивање малолетника у самицу. Према малолетнику се може изрећи дисциплинска мера издвајање у посебну просторију два или више малолетника у трајању највише до 7 дана. Редовне образовне активности штићеника одвијају се и током извршења ове мере кроз редовну наставу, припремање испита и омогућавање полагања испита.
123. У складу са одредбама ЗИКС, осуђена жена која има дете може задржати дете до истека казне, а најдуже до навршене друге године живота детета, после чега родитељи детета споразумно одлучују да ли ће дете поверити на чување оцу, осталим сродницима или другим лицима. У КПЗ за жене организовано је посебно одељење за породиље и мајке са децом. Женама са децом обезбеђена је свакодневна помоћ и подршка у оквиру завода. Завод је омогућио да уз сагласност родитеља, деца бораве у току дана у предшколској установи у оквиру локалне самоуправе.
124. За старије особе посебна пажња се поклања условима смештаја који су адекватни њиховим здравственим потребама, као и посебним програмима који су прилагођени њиховим капацитетима и потребама.
125. У циљу унапређења поступања према ЛГБТ популацији у заводима је организована обука запослених са циљем препознавања специфичних потреба, превенције насиља и обезбеђивања мера заштите за ову категорију лица. Осуђеним лицима у заводима је омогућено да учествују програму за промену пола који се примењује у оквиру Клиничког центра Србије у сарадњи са Министарством здравља.
126. Осуђеним лицима су доступни различити видови образовања, стручног усавршавања, као и обуке за више занимања. Управа је закључила уговор са више образовних институција за обављање сетрификоване обуке за различите занате. На основу успешне сарадње са министарством надлежним за просвету, осуђеним лицима је омогућена реализација програма функционалног основног и средњег образовања одраслих. У овом периоду повећан је и број радно ангажованих осуђених лица, с обзиром да постоји велика заинтересованост, иако рад представља само право, али не и обавезу осуђеног. Осуђена лица су радно ангажована током издржавања казне, у различитим радионицама (кројачка, столарска, аутомеханичарска, металски погон, и др).
127. УИКС у сарадњи са Министарством здравља, а у складу са Стратегијом развоја система извршења кривичних санкција у РС, спроводи мере и активности у циљу унапређења здравствене заштите у затворима. Извршене су реконструкције и адаптације једног дела простора који је намењен за пружање здравствене заштите у заводима. Набавка лекова и медицинске опреме је организована у сарадњи са Републичким фондом за здравствено осигурање. Лицима лишеним слободе загарантовано је право на здравствену заштиту у складу са законом који уређује општу здравствену заштиту. Здравствена заштита је обезбеђена у оквиру самог завода, Специјалне затворске болнице, као и у оквиру специјализованих здравствених установа које су у надлежности Министарства здравља. Организоване су обуке за здравствене раднике у систему извршења кривичних санкција и у складу са могућностима финансирања повећава се број здравственог особља.

128. Израђен је Приручник за рад здравствених радника у заводима за извршење кривичних санкција, који омогућава уједначавање поступања и примену јединствених евиденција и медицинских протокола у свим заводима. Приручник обухвата протоколе, од првог прегледа након пријема до прегледа пре отпуста из завода, и садржи обрасце за вођење здравственог картона и евиденције, у складу са међународним стандардима.
129. У складу са Законом о заштити података о личности, подаци из медицинске документације задржаних лица се сматрају осетљивим подацима па се медицинска документација не налази у списима предмета задржаног лица већ се иста предаје задржаном лицу.
130. Стратегијом је прописано унапређење инфраструктуре намењене здравственој заштити у систему извршења кривичних санкција у циљу даље хуманизацији услова извршења казне затвора првенствено према лицима која се у затвору суочавају са менталним сметњама или им је изречена мера безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи. У том смислу, израђена је студија изводљивости изградње нове болнице у Падинској Скели и идејно решење за ову установу у складу са европским стандардима.
131. Дисциплинска мера упућивања у самицу изриче се изузетно, само за теже дисциплинске преступе и не може трајати дуже од 15 дана. За извршење дисциплинске мере упућивања у самицу обавезан је лекарски преглед, тако да се иста не може извршити према лицима са психичким или интелектуалним потешкоћама када би таква мера погоршала њихово здравствено стање. Током извршења дисциплинске мере упућивања у самицу осуђени може да чита и пише, и има право да борави ван просторије на свежем ваздуху у трајању од најмање један час дневно, обавезна је лекарска контрола осуђеног најмање једном у току дана, а управник завода и васпитач су обавезни да посете лице најмање једном у току седам дана. Управник завода обуставља извршење дисциплинске мере упућивања у самицу ако оцени да је дисциплинска мера постигла своју сврху и пре њеног истека. Управник завода обавезно прекида извршење дисциплинске мере упућивања у самицу ако по писменом мишљењу лекара даљи боравак у самоци угрожава здравље осуђеног. Просечно трајање упућивања у самицу износи 7 дана.
132. Самце, као и смештај под појачан надзор подлежу независним механизмима надзора од стране НПМ и судије за извршење кривичних санкција.
133. Бројчане податке о извршењу ванзаводских санкција и мера, податке о инвестиционом улагању МУП и УИКС (изградња, доградња и реконструкција установа за смештај притвореника и затвореника), као и податке о капацитетима МУП за смештај лица у полицијском задржавању достављамо у прилогу 9. овог извештаја.
134. У сваком случају када постоје основи сумње да је смрт притвореног лица последица евентуално извршеног кривичног дела, надлежни јавни тужилац је дужан да предузме кривично гоњење и током истраге предузме све доказне радње и мере које омогућавају да се прикупе и обезбеде докази о евентуално извршеном кривичном делу, у складу са ЗКП и Методологијом за спровођење истраге у случајевима злостављања.

135. Тужилаштво у свим случајевима у којима наступи смрт у затвору, налаже спровођење обдукције. Уколико, након извршене обдукције, постоје основи сумње да је до смрти у затвору дошло извршењем кривичног дела, тужилаштво покреће поступак по службеној дужности.
136. УИКС је у сарадњи са СЕ израдила Приручник за рад здравствених радника у затворима који обухвата мултидисциплинарни приступ у делу који се односи на праћење специфичних индикатора у затворима као што су: превенција суицида, самоповређивање, смртни случајеви, издвајање, фиксација и др. Приручником су предвиђене процедуре које се предузимају након смрти лица и уведена је обавеза завода да прибави извештај о обдукцији од јавног тужилаштва које је наложило вршење обдукције, у циљу спровођења интерне анализе узрока смрти лица лишеног слободе. Центар за обуку и стручно оспособљавање УИКС одмах је организовало додатну обуку за запослене у заводу на теме следеће теме: „Смернице за поступање запослених у заводима за извршење кривичних санкција у случају навода о злостављању” и „Превенција злостављања и употреба мера принуде у заводима за извршење кривичних санкција”. Циљ обука је оспособљавање запослених за препознавање жртва свих облика насиља и преношење јасне поруке запосленима да је злостављање у било ком облику законом забрањено и кажњиво.
137. У складу са мерама прописаним Стратегијом, а на основу препоруке ЦПТ, УИКС је спровела обуке за начелнике службе за обезбеђење и службе за третман у заводима на тему „Поступање запослених у заводима за извршење кривичних санкција у случају навода о злостављању (узроци и мере за спречавање прекомерне употребе мера принуде и насиља између лица лишених слободе)”.
138. УИКС је уз подршку Мисије ОЕБС у Србији израдила Смернице о поступању запослених у случају навода о злостављању, којима су регулисане процедуре у заводу у случају пријаве навода о тортури и обавезе покретања поступка по службеној дужности уколико постоје индиције које указују на евентуално злостављање у заводу. Смернице се односе на испитивање навода о злостављању, које може да упути осуђеник, адвокат, лекар, посетилац, али и на ситуацију када нико није изнео наводе о злостављању, већ постоје индиције које указују да је дошло до физичке или психичке тортуре од стране службених лица или других лица лишених слободе. Једнако се испитују наводи о злостављању које је извршио запослени, као и злостављање од другог лица лишеног слободе, с тим што се у овом другом случају мора испитати и да ли је службено лице предузело све потребне мере да до злостављања не дође.
139. У раду се примењује мултидисциплинарни приступ, обуке запослених на тему превенције насиља у заводима обухватају основе динамичке безбедности, потребан третмански рад, улогу здравствене службе и обавезно поступање запослених у заводу у случајевима евентуалног насиља. Мултидисциплинарни приступ у решавању проблема насиља између осуђеника, укључује и представнике службе за третман који примењују уведне програме третмана за починиоце насилних дела и програме контроле агресивног понашања.
140. Управа спроводи обуке за примену Смерница о поступању запослених у случају навода о злостављању, Приручника за рад здравствених радника у заводима и Приручника за примену

Истанбулског протокола за истраживање и документовање случајева тортуре, за управнике завода, службенике третмана и лекаре. Посебне радионице за управнике завода одржане су са циљем да се у заводима редовно прати и реагује на индиције које указују на могућу појаву насиља, као и да се у сваком конкретном случају међуосуђеничког насиља утврди да ли је дошло до пропуста у поступању запослених и покрене дисциплински поступак, односно кривични поступак.

141. Имајући у виду поступање у вези са одлуком Комитета против тортуре у предмету Јасмина Чубрилов и др, против РС, Министарство унутрашњих послова је поступило по тачки 9 (в) из одлуке и дана 06.06.2022. године, одлука УН Комитета је објављена на интернет сајту МУП и са истом су упознати сви полицијски службеници. У вези са тачком 9 (б) наведене одлуке, у циљу документовања свих чињеница које су од значаја за ефикасно обезбеђење свих права доведених и задржаних лица у току 2022. године, унапређена је електронска евиденција доведених и задржаних лица у делу који се односи на уношење обавезних чињеница у Записнику о задржавању лица и то пре свега о времену обавештавања браниоца, времену приступа браниоца у службене просторије и времену када је браниоцу омогућено да обави разговор са задржаним лицем.
142. Бројчане податке о месту, узроку и години смрти лица, о сукобима између лица лишених слободе у затворима и казнено-поправним заводима, као и податке о смртним случајевима приликом полицијског задржавања достављамо у прилогу 10. овог извештаја
143. У РС законом није предвиђено да тражиоци азила за време трајања поступка буду у притвору, осим у случајевима када је реч о тражиоцима азила који се налазе у екстрадиционом поступку, у складу са замолницом државе порекла или треће државе, или ако су извршили кривично дело на територији РС, у складу са одлуком надлежног суда. Имајући у виду да објекти намењени за смештај и прихват тражилаца азила у РС нису затвореног типа, тражиоци азила уживају потпуну слободу кретања.
144. На основу Закона о азилу и привременој заштити, тражиоцу азила се може ограничити кретање у изузетним случајевима када је то неопходно ради:
- утврђивања идентитета или држављанства;
 - утврђивања битних чињеница, доказа и околности на којима је захтев за азил заснован, а који се не могу утврдити без ограничења кретања тражиоца, посебно ако постоји ризик од бекства;
 - обезбеђивања присуства тражиоца у поступку азила када се основано може претпоставити да је захтев за азил поднео да би избегао депортацију;
 - заштите безбедности РС и јавног поретка у складу са законом;
 - одлучивања, у оквиру поступка, о праву тражиоца да уђе на територију РС.
145. Ограничење кретања се спроводи:
- забраном напуштања центра за азил, одређене адресе, односно одређеног подручја;
 - редовним јављањем у одређено време подручној полицијској управи, односно полицијској станици према месту боравка;

- одређивањем боравка у прихватишту за странце, образованом у складу са законом којим се уређује боравак странаца, под појачаним полицијским надзором;
- одређивањем боравка у установи социјалне заштите за малолетна лица са појачаним надзором;
- привременим одузимањем путне исправе.

146. Мера наведена тачком 3) која подразумева боравак у прихватишту за странце под појачаним полицијским надзором се може изрећи само ако се индивидуалном проценом утврди да се другим блажим мерама не може остварити сврха ограничења кретања.

147. Ограничење кретања тражиоцу азила може трајати најдуже 3 месеца, а изузетно се може продужити за додатна 3 месеца. Против одлуке о ограничењу кретања може се поднети жалба надлежном вишем суду у року од осам дана од дана уручења одлуке.

148. Када се код тражиоца азила посумња на рањивост везану за жртве тортуре, покреће се специфична мултисекторска процедура идентификације, заштите и подршке, која подразумева рану идентификацију - рањивост се може открити при изражавању намере за азил, током боравка у центру за азил/прихватном центру или током интервјуа у поступку азила. Субјекти који могу препознати индикаторе тортуре су: полиција, КИРС, Канцеларија за азил, центри за социјални рад, невладине и међународне организације. Индикатори укључују: видљиве физичке повреде (ожилци, повреде, опекотине, оштећења зуба, слуха итд.) и психолошке промене и стања (анксиозност, депресија, раздражљивост, изненадни напади панике и страха, пост трауматски поремећај).

149. Уколико се утврди да је тражилац азила жртва тортуре може му се одобрити азил, ако постоји ризик од поновне виктимизације у земљи порекла. Поступак азила се води уз посебне процедуралне гаранције: избегава се поновна виктимизација, интервју се води под посебним условима (нпр. прилагођени термини, дуже и чешће паузе) и случај се приоритетно разматра.

150. Током поступка азила од стране надлежних органа поступа се у складу са начелом најбољег интереса малолетног лица, као и начелом јединства породице.

151. Законодавним оквиром није прописана могућност да се дете, односно било које лице, лиши слободе искључиво због његовог миграционог статуса или статуса његовог родитеља.

152. Током 2022. године донето је 5 одлука о ограничењу кретања (Иран 1, Киргистан 1 и Сирија 3); током 2023. године донета је 1 одлука о ограничењу (Авганистан); током 2024. године донето је 6 одлука о ограничењу (Авганистан 2, Руска Федерација 1, Сирија 1, Турска 1, Шведска 1); током 2025. године (01.01. - 01.08.) није било одлука о ограничењу. Све одлуке су се односиле на мушка пунолетна лица.

153. У РС постоји пет Центара за ментално здравље за услуге рехабилитације у заједници и програме ванболничке неге и у току је планирање мреже ЦМЗ за РС.

154. У РС се примењује искључиво Правилник о ближим условима за примену физичког спутавања и изолације лица са менталним сметњама која се налазе на лечењу у психијатријским установама.
155. У РС не постоје и не примењују се: „медицински третмани и медицинске интервенције, укључујући стерилизацију, особа са психо-социјалним или интелектуалним тешкоћама без њиховог добровољног, претходног и информисаног пристанка”.
156. На предлог МРЗБСП, Влада је у јануару 2022.год. усвојила Стратегију деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022-2026. године. Стратегија треба да допринесе унапређењу система социјалне заштите кроз усаглашен систем мера, услова и инструмената јавне политике које РС треба да спроведе како би се смањио број грађана који користе услуге домског смештаја, као и да омогући развој услуга у заједници, што ће допринети да корисници система социјалне заштите којима је потребна интензивнија подршка већину својих потреба задовољавају у природном окружењу. Примарно је усмерена ка особама са интелектуалним и менталним тешкоћама, које су у највећем ризику од институционализације и социјалног искључивања.
157. У односу на нормативно уређење, на основу члана 35. Закона о социјалној заштити, корисник има право да учествује у процени свог стања и потреба и у одлучивању о томе да ли ће прихватити услугу, као и да благовремено добије сва обавештења која су му за то потребна, укључујући и опис, циљ и корист од предложене услуге као и обавештење о расположивим алтернативним услугама и друга обавештења од значаја за пружање услуге. Без пристанка корисника не сме се пружити било каква услуга, изузев у случајевима утврђеним законом.
158. Установе социјалне заштите располажу обавезним прописаним процедурама за изјављивање жалби корисника, дефинисане обавезне процедуре за примену рестриктивних поступака и мера према корисницима и формиран интерни тим запослених задужен за поступање у случајевима насиља над корисницима.
159. У циљу спречавања злостављања и занемаривања корисника услуга социјалне заштите на снази је и даље Правилник о забрањеним поступањима запослених у социјалној заштити као и Инструкција о поступањима у инцидентним ситуацијама. У установи социјалне заштите, односно код пружаоца услуга социјалне заштите запосленом је забрањен сваки облик насиља над корисником, физичко, емоционално и сексуално злостављање, искориштавање корисника, злоупотреба поверења или моћи коју ужива у односу на корисника, занемаривање корисника и друга поступања која нарушавају здравље и достојанство корисника и развоја детета. Поступање супротно овим забранама сматра се повредом радне обавезе запосленог у смислу закона којим се уређује рад. Правилником о забрањеним поступањима запослених је ближе одређено шта се сматра забрањеним поступањем у смислу овог закона.
160. Установе социјалне заштите за смештај корисника са интелектуалним и менталним тешкоћама су донеле интерну процедуру за примену поступака и мера ограничавања кретања, изолације или контроле понашања корисника. Установа прописује процедуру, одређује лице (лекар установе или лекар специјалиста из здравствене установе) одговорно за

одобравање рестриктивних поступака и мера и води евиденцију о њиховој примени у складу са Законом о заштити лица са менталним сметњама. Надлежно министарство преко контролног механизма, Одељења за инспекцијски надзор, контролише рад установа и у делу поступања по интерној процедури у циљу заштите права и интереса смештених корисника. Свако одступање и грубо кршење права корисника може водити губитку лиценце пружалаца услуга, којом је добијена дозвола за обављање делатности социјалне заштите. Министарство са циљем контроле и унапређења система врши стручни надзор и инспекцијски надзор, а заводи за социјалну заштиту врше супервизијску подршку ради усвајања нових, савременијих концепата и помажу у решавању конкретних, професионално захтевних ситуација у којима може да се нађе установа социјалне заштите. Установе социјалне заштите за смештај корисника здравствене услуге пружају под условима и уз примену стандарда утврђених у складу са законом којим се уређује здравствена заштита. Процедура прописивања лекова и издавања лекова на рецепт, између осталог и психијатријске терапије је регулисана Законом о здравственом осигурању и Правилником о начину прописивања и издавања лекова. Руководилац сектора здравства (лекар из установе) је задужен за примену и поштовање прописа и процедура из здравствене заштите, као и за стриктно поштовање процедуре прописивања психијатријских лекова од стране лекара специјалисте психијатра из референтне здравствене установе задуженог за дијагностиковање и лечење конкретног корисника уколико установа нема запосленог психијатра.

161. Нормативни оквир у овој области је додатно појачан доношењем Закона о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити.

162. У 2023. години започело је и спровођење два пројекта у оквиру ИПА 2020 који у свом фокусу имају деинституционализацију и трансформацију установа социјалне заштите. Један од резултата ИПА 2020 биће и Општи план трансформације установа за смештај као и пет пилот планова трансформације установа у којима су на смештају лица са инвалидитетом. Неки од резултата биће и: развијен програм изградње капацитета, који се састоји од обука, за јачање локалних капацитета за успостављање служби подршке становању за особе са инвалидитетом и хранитељства за одрасле као алтернативе стамбеном збрињавању, едукативне активности са фокусом на персонално планирање, концепте деинституционализације, враћање пословне способности и регулисање правног статуса корисника, покренуте националне и локалне кампање које имају за циљ повећање друштвене свести о деинституционализацији, обуке за имплементацију Општег плана трансформације за остале резиденцијалне установе које нису обухваћене овим пројектом и др. Пројекат траје до 2026. године, а активности ће имати за циљ и побољшање перформанси система социјалне заштите како би се створило окружење подршке за квалитетне социјалне услуге у заједници и побољшала њихова доступност широм земље, ванинституционална подршка и активно укључивање рањивих група на тржиште рада.

163. Бројчане податке о евидентираним случајевима насиља над корисницима услуга установа социјалне заштите за смештај лица достављамо у прилогу 11. овог извештаја.

164. Сва наведена питања ће бити обухваћена новим Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и заштити малолетника у кривичним поступцима. Завршена је фаза јавне расправе. Текст ће бити достављен и Европској Комисији ради давања мишљења. Потом ће

се спровести даља законодавна процедура ради усвајања закона. Истичемо да то није коначан текст и да је подложен променама у складу са примедбама Европске Комисије. Доношење закона је планирано до краја године.

165. Мера притвора према малолетнику се по самој одредби чл. 67 Закона о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица (у даљем тексту: ЗМ) примењује изузетно, док је дужина трајања притвора у припремном поступку ограничена на највише 2 месеца, по завршетку припремног поступка, од подношења предлога за изрицање кривичне санкције, притвор према старијем малолетнику може трајати најдуже 6 месеци, а према млађем малолетнику најдуже 4 месеца, а од изрицања васпитне мере упућивања у васпитно-поправни дом и од изрицања казне малолетничког затвора притвор према малолетнику може трајати најдуже 6 месеци. Претпоставка одређивања притвора малолетнику је да се сврха ради чијег је остварења притвор одређен не може постићи мером привременог смештаја малолетника из чл. 66 ст. 1 ЗМ, која предвиђа смештај у прихватиште, васпитну или сличну установу, стављање под надзор органа старатељства или смештај у другу породицу. Ове законске одредбе се у пракси доследно примењују, а посебно се води рачуна о међународним стандардима у овој области, укључујући Стандардна минимална правила УН за малолетничко правосуђе (Пекиншка правила) и Смернице УН за превенцију малолетничке деликвенције (Ријадске смернице). У оквиру тога посебан значај је дат циљевима малолетничког правосуђа предвиђеним Пекиншким правилима, односно унапређивању добробити малолетника и принципу сразмерности, тако да одређивање притвора представља крајњу и само у изузетним случајевима примењивану меру. Сходно наведеном у последње четири године врши се константно и посебно пажљиво одмеравање свих околности које могу утицати на одлуку о притвору према малолетнику. У том смислу тежиште је стављено на крајње рестриктивној примени овакве мере према малолетницима и управо овакав приступ даје видне резултате везано за број случајева одређивања притвора према малолетницима и дужини његовог трајања у последњем четворогодишњем периоду.
166. Последњих година је остварен конкретан напредак у побољшању права деце која долазе у додир са правосудним системом и социјалном заштитом.
167. РЗСЗ је реализовао пројекат који се односи на унапређење примене васпитних налога са циљем да се унапреди пракса примене васпитних налога, поштовањем стандарда и процедура за њихову примену и успостављањем боље сарадње у овој области на локалном нивоу.
168. У Регистру акредитованих програма обука који води РЗСЗ постоје три програма чији садржаји се односе на васпитне налоге и који су намењени обуци стручних радника за њихову примену. Један од њих је директно усмерен на унапређење компетенција стручних радника за примену стандарда и процедура за примену васпитних налога : „Улога ЦСР и других пружалаца услуга социјалне заштите у примени васпитних налога“. Друга два програма су тематски блиски овој области и индиректно доприносе ефикаснијој примени васпитних налога: „Налаз и мишљење органа старатељства у кривичном поступку према малолетницима“ - овај програм су до сада похађала 232 стручна радника. Штампане су и Смернице под истим називом, доступне на сајту РЗСЗ у електронској форми. "Оснаживање стручних радника у центрима за социјални рад за рад са децом и младима у сукобу са законом" – овај програм се не бави директно применом васпитних налога, али је блиско везан

са овом облашћу и сензибилише стручне раднике за рад са децом и младима са проблемима у понашању и у сукобу са законом. Овај програм је до сада похађало 277 стручних радника из ЦСР.

169. Креиран је и акредитован програм „Реинтеграција малолетника у социјалну средину” у оквиру кога је представљен Интензивни модел реинтеграције малолетника са посебним акцентом на формирање тима за подршку у заједници. Овај програм као циљну групу има не само децу у сукобу са законом, већ све малолетнике који се из институционалног смештаја враћају у социјалну средину.
170. У Регистру акредитованих програма постоји програм под називом „Програм обуке за узимање исказа од деце и младих жртава и сведока у кривичном поступку” намењен овој циљној групи. Програм доприноси унапређењу знања и вештина, смањењу секундарне виктимизације деце, разумевању положаја деце у кривичном поступку.
171. РЗСЗ је до сада реализовао низ других пројеката усмерених на корисничку групу деце која су у сукобу са законом:
- „Ванинституционални третман деце и младих са поремећајем у понашању”
 - „Унапређење примене васпитних налога”
 - „Јачање компетенција за примену васпитних налога и унапређење сарадње између социјалне заштите и правосуђа у раду са децом и младима у сукобу са законом”
 - „Организација тренинга за професионалце из области малолетничког правосуђа”
 - „Пилотирање стандарда и процедура за примену васпитних налога”
172. У сарадњи са УНИЦЕФ мисијом у Србији и Центром за права детета урађена је Анализа примене васпитних налога у РС у периоду од 2017-2022. године, која је промовисана 2024. године. Ова анализа је показала да јавни тужилац за малолетнике примењује васпитне налоге најчешће за дела: лака телесна повреда, крађа, неовлашћено држање опојних дрога, уништење и оштећење туђих ствари и насилничко понашање. Судије за малолетнике примењују васпитне налоге најчешће за кривична дела: крађа, неовлашћено држање опојних дрога и насилничко понашање.
173. Најзаступљенији васпитни налози су: укључивање у хуманитарни рад, поравнање са оштећеним, редовно похађање школе, укључивање у појединачни или групни третман у одговарајућој здравственој установи или саветовалишту, док је подвргавање одговарајућем испитивању и одвикавању од зависности изазване употребом алкохолних пића или опојних дрога за посматраних шест година само једном примењен.
174. Како је један од планираних резултата Стратегије деинституционализације, који је укључен и у циљеве Поглавља 23 у оквиру инструмента за приступања Србије ЕУ, оснивање центара за децу, младе и породицу као пожељан крајњи резултат трансформације резиденцијалних установа у услуге у заједници, МРЗБСП је у сарадњи са УНИЦЕФ-ом израдило Концепт центара за децу, младе и породицу који ће као пилот пројекат бити имплементиран у четири дома за децу без родитељског старања. Имплементација ће бити спроведена кроз ИПА

пројекат 2024/2027. Сврха центара је пружање подршке деци, младима и породици са циљем превенције издвајања деце и олакшавања реинтеграције у случајевима када је смештај у формалну бригу био у најбољем интересу детета. Ове установе деловале би као модел и пример добре праксе који би се касније могао реплицирати широм земље.

175. Центар је конципиран тако да функционише као део система социјалне заштите, са идејом да развија партнерства и да се умрежава са свим релевантним системима и актерима у заједници како би се деци, младима и породицама обезбедила свеобухватна и правовремена подршка у задовољавању потреба и превазилажењу криза. У оквиру Центра ће се пружати различите услуге за различите циљне групе деце, младих и породица.
176. Центар за децу, младе и породицу може да пружа и услуге за циљну групу деце и младих који су у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом а који се у пракси и извештајима из система често препознају као деца са проблемима/изазовима у понашању, као и за њихове породице.
177. Бројчане податке о изреченим мерама притвора према малолетницима, податке о специјализованим обукама за представнике правосуђа из области која се односи на малолетнике, усвојеним протоколима из ове области и Националној платформи за превенцију насиља које укључује децу „Чувам те“, достављамо у прилогу 12. овог извештаја.
178. Кривично гоњење за кривична дела из члана 136. и члана 137. КЗ предузима се по службеној дужности и надлежни јавни тужилац је дужан да предузме кривично гоњење када постоје основи сумње да је почињен чин тортуре или злостављања и током истраге предузме све радње које истрагу чине делотворном.
179. На основу Општег обавезног упутства Врховног јавног тужиоца од 15. марта 2024. године, ради постизања законитости, ефикасности и једнообразности у поступању свих носилаца јавнотужилачке функције, у свим основним јавним тужилаштвима одређен је јавни тужилац – контакт особа за поступање у кривичним предметима који се односе на кривична дела из члана 136. и члана 137. став 3. у вези са ставовима 1. и 2. КЗ. На овај начин је обезбеђена специјализација јавних тужилаца за поступање у предметима злостављања и мучења.
180. У случајевима када постоје индиције да је дошло до злостављања од стране службених лица МУП, по пријавама у складу са Методологијом за спровођење истраге у случајевима злостављања од стране полиције, поступа надлежно тужилаштво и Сектор унутрашње контроле. Када се утврди противправно поступање полицијских службеника према лицима према којима су примењена полицијска овлашћења, поред осталог покреће се и дисциплински поступак за извршене повреде службене дужности прописане Законом о полицији (чл. 206. и 207.), а руководиоца организационе јединице је овлашћен да против полицијског службеника донесе и решење о привременом удаљењу са рада до окончања дисциплинског поступка у складу са одредбама из чл. 217. Закона о полицији.
181. МУП је у складу са препорукама ЦПТ, датих након посете РС марта 2023. године, израдило План за унапређење поступања полицијских службеника према грађанима, ради спречавања мучења и нечовечних или понижавајућих казни или поступака, који се спроводи почев од

2024. године. У реализацији наведеног Плана, поред овог Министарства, учествују и Министарство правде, ВЈТ, Министарство здравља, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог и Заштитник грађана,
182. Наведени План је ажуриран у првој половини 2025. године, након чега, је настављено са његовом применом у циљу унапређења поступања полицијских службеника према грађанима у примени полицијских овлашћења, укључујући и примену законских одредаба које прописује одредбе прикупљања обавештања, саслушања осумњиченог и задржавања лица.
183. Бројчане податке о поднетим кривичним пријамавама за кривично дело из члана 137. КЗ достављамо у прилогу 13 овог извештаја.
184. УИКС је у обавези да региструје сваки евентуални случај тортуре и другог нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања, да одмах утврди чињенице, без одлагања покрене дисциплински поступак према запосленом и поднесе кривичну пријаву надлежном тужилаштву, уколико постоје основи сумње да у поступању запослених има елемената кривичног дела.
185. ЗИКС-ом је прописано да се осуђени може директно обратити поверљивом притужбом судији за извршење кривичних санкција при вишем суду у месту извршења мере притвора или казне затвора, уколико сматра да му је право на живот или телесни интегритет озбиљно угрожено, као и Заштитнику грађана у затвореној коверти, чиме је обезбеђена делотворна независна истрага, поред процесних могућности покретања поступка у оквиру УИКС и подношења кривичне пријаве надлежном тужилаштву.
186. УИКС је израдила Смернице о поступању запослених у случају навода о злостављању, којима су регулисане процедуре у заводу у случају пријаве навода о тортури и обавезе покретања поступка по службеној дужности уколико постоје индиције које указују на евентуално злостављање, како од стране службених лица, тако и од других лица лишених слободе, као и обавезу пријављивања надлежном тужилаштву. Обучени су сви руководећи кадрови у заводима за извршење кривичних санкција за примену Смерница.
187. На нивоу Војне полиције успостављен је механизам унутрашње контроле рада Војне полиције и поступања по притужбама на рад Војне полиције, а у претходном периоду није евидентиран пријем притужби на рад овлашћених службених лица Војне полиције у смислу прекорачења овлашћења и злостављања лица.
188. У случају пријаве сумње на тортуру, злостављање или пропусте у поступању, као и у случају покретања поступка по сопственој иницијативи, КИРС сарађује са Заштитником грађана и ставља на располагање све доступне информације на основу којих се могу утврдити чињенице. У случају сумње на извршење кривичног дела, надлежно тужилаштво предузима истражне радње. Оба механизма су независна од органа управе.
189. У области социјалне заштите од почетка 2022. године у РС је у примени Закон о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити. Овим законом се додатно регулише заштита од злостављања, експлоатације и занемаривања за лица која користе услуге смештаја у социјалној заштити.

190. Законом је изричито одређено да корисник има право на заштиту од сваког вида мучења и другог окрутног, нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања, а стручни радници, стручни сарадници, здравствени радници, сарадници и друга лица ангажована у установи, односно код пружаоца услуге дужни су да се старају да корисник не буде злостављан од стране других корисника, запослених у установи, односно код пружаоца услуге или трећих лица и дужни су да то пријаве одговорном лицу и надлежним органима.
191. Установа социјалне заштите, односно пружалац услуге, дужни су да образују функционалан и приступачан тим за спречавање насиља, у складу са законом, односно на закону заснованом пропису.
192. Корисник, особа од поверења или члан његове уже породице који сматра да пружалац услуге крши права корисника, односно није задовољан квалитетом пружања услуге, поступком или понашањем пружаоца услуге или другог лица, може поднети притужбу одговорном лицу у установи, односно код пружаоца услуге, надлежном ЦСР и другим надлежним органима, у складу са законом и прописима донетим на основу закона. Притужба се може поднети у писменој форми или усмено у просторијама установе, односно пружаоца услуге, о чему је запослени који је примио притужбу дужан да сачини записник. Притужба се не може одбацити као неблаговремена.
193. Корисник који поднесе притужбу биће заштићен од било каквих негативних последица услед подношења притужбе у складу са законом. У одлуци о притужби утврђује се да ли постоји повреда правила поступања установе, односно пружаоца услуге или понашања запосленог. Ако је утврђено да постоји повреда, у одлуци се наводи појединачна мера која ће бити предузета ради њеног исправљања у конкретном случају који се односи на подносиоца притужбе. Одговор на притужбу доставља се најкасније 30 дана од подношења, на разумљив и приступачан начин, што, осим прилагођавања текста, може подразумевати и друге начине информативне приступачности. У одговору на притужбу подносилац се поучава која правна средства и којим органима може поднети у случају незадовољства одговором на притужбу.
194. Успостављен је систем подношења притужби Заштитнику грађана као независном органу. Према члану 30. Закона о Заштитнику грађана, лица лишена слободе имају право да притужбу поднесу у запечаћеној коверти, а у свим установама у којима се налазе лица лишена слободе морају се на видан и јаван начин обезбедити одговарајуће коверте, о чему се старају управе ових установа, као и министарство надлежно за послове правде. У пракси се ова законска обавеза поштује, па се свим лицима лишеним слободе омогућава да притужбу Заштитнику грађана поднесу поверљиво и у затвореној коверти.
195. Бројчане податке о поднетим и одбаченим кривичним пријавама, покренутим предистражним или истражним поступцима, оптужењима и осуђујућим пресудама поводом извршених кривичних дела из члана 137. КЗ извршеном од стране припадника УИКС; о кривичном делу из члана 136. КЗ извршеном од стране полицијских службеника и о кривичном делу из члана 137. КЗ извршеном од стране полицијских службеника достављамо у прилогу 14. овог извештаја.

196. Ревидирана Тужилачка стратегија за истрагу и гоњење ратних злочина са важењем до 2026. године, усвојена је на колегијуму Тужилаштва 27. децембра 2022. године, заједно са акционим планом за њено спровођење.
197. Први и основни циљ Стратегије је повећање ефикасности истрага и кривичног гоњења свих тешких, масовних и систематски вршених ратних злочина, у складу с приоритетима који су сада јасно и детаљно одређени Стратегијом. Предност у поступању даје се предметима са тешким последицама, укључујући велики број жртава и више радњи извршења; са елементима сексуалног насиља; у којима су учиниоци у време извршења кривичног дела били лица високог и вишег ранга у војсци, полицији или цивилној власт; предметима преузетим од регионалних тужилаштва; предметима који могу бити процесуирани због доступности доказа, осумњичених, сведока и жртава; предметима категорије „II” и предметима у којима су докази прослеђени од стране МКТЈ/ММКТ.
198. У циљу додатног усмеравања ресурса на приоритетне случајеве ратних злочина и смањења броја предмета у ЈТРЗ је током 2022. године формирана радна група за селекцију предмета по приоритетима.
199. У извештајном периоду подигнуте су две оптужнице за кривична дела ратног злочина, са елементима сексуалног насиља. У кривичном поступку по једној од ових оптужница донета је првостепена пресуда којом је окривљени оглашен кривим и неправноснажно осуђен на казну затвора у трајању од 7 година, по другој оптужници у току је главни претрес.
200. У истом периоду ЈТРЗ је подигло оптужнице против 35 лица. Последњих година примећен је тренд пораста броја оптужница које обухватају комплексне догађаје и окривљене вишег ранга, што су у својим извештајима потврдиле и међународне организације које прате процесуирање ратних злочина. Од укупног броја оптужених у извештајном периоду, пет лица је високог, а једно средњег ранга.
201. Иако билатерални уговори о изручењу између РС и Босне и Херцеговине, односно РС и Републике Хрватске не предвиђају изручење сопствених држављана окривљених за кривична дела геноцида, злочина против човечности и ратних злочина, кажњавање се постиже уступањем и преузимањем кривичног гоњења, као и другим облицима међународноправне помоћи.
202. Најбољи пример пружа сарадња с правосудним органима БиХ, од којих је до сада преузето кривично гоњење у 45 предмета. У свим тим предметима оптужнице су претходно потврђене пред надлежним судовима БиХ. Јавно тужилаштво за ратне злочине поступа ажурно и без одлагања по захтевима за помоћ и замолницама упућеним од стране регионалних тужилаштва и судова. Детаљна статистика о размени захтева за помоћ и поступању по замолницама доступна је у оквиру кварталних извештаја о спровођењу Националне стратегије за процесуирање ратних злочина (2021-2026), јавно доступним на сајту Министарства правде.
203. Сарадња са регионалним тужилаштвима одвијала се и кроз мултилатералне и билатералне састанке. Сходно договору постигнутом на регионалном састанку тужилаца у Сарајеву 2023.

године, на коме су се учесници сложили да именују контакт особе за директну комуникацију током 2023. године одређене су контакт особе за сарадњу између Јавног тужилаштва за ратне злочине и Тужилаштва Босне и Херцеговине, а 2024. године за сарадњу са Специјалним државним тужилашством Црне Горе.

204. Обзиром на важност исказа сведока за успех кривичног поступка у предметима ратних злочина и неизбежну регионалну сарадњу с тим у вези, у претходном периоду закључена су два споразума о разумевању и сарадњи у области подршке сведоцима, оштећеним и жртвама, у складу са обавезом из Националне стратегије за процесуирање ратних злочина (2021-2026). Дана 03.11.2022. године закључен је споразум са Тужилашвом БиХ, а 06.12.2024. године са Врховним државним тужилашвом Црне Горе. Једна од тачака ових споразума је и олакшавање прикупљања података потребних за остваривање имовинско-правног захтева оштећених.
205. У другој половини 2023. године јавним тужиоцима у ЈТРЗ прослеђено је детаљно обавештење с циљем унапређења положаја оштећених у кривичном поступку и благовременог решавања питања имовинскоправног захтева оштећених, те доследне примене одредбе ЗКП која прописује улогу јавног тужиоца да у предистражном и истражном поступку прикупља доказе и у делу који се тиче имовинскоправног захтева.
206. Више представника тужилаштва учествовало је Округлом столу одржаном 20. марта 2024. године под називом „Одлучивање о имовинско-правном захтеву оштећеног као део пресуде у предметима ратних злочина“, у организацији УНДП и Правосудне академије
207. Током 2023. године јавним тужиоцима је упућено и посебно обавештење које садржи смернице у циљу побољшања положаја оштећених у кривичним поступцима за кривична дела ратног злочина са елементима сексуалног насиља. У овом документу истакнуто је да су жртве сексуалног насиља у рату изразито рањиве и трауматизоване, те је препоручено да им се, кад год је то могуће, додели статус посебно осетљивог сведока, односно упутити предлог суду за одређивање таквог статуса, чиме би се обезбедило привилеговано испитивање у складу са чл. 104. ЗКП и тиме максимално избегла секундарна виктимизација. Тужеоцима је препоручено да у комуникацији са оштећенима – жртвама блиско сарађују са Службом за информисање и подршку сведоцима и оштећенима при ЈТРЗ.
208. У извештајном периоду ступили су на снагу нови Закон о Високом савету судства и Закон о судијама, којима је умањен политички утицај у поступак избора судија и састав и одлучивање Високог савета судства, чиме се доприноси јачању независности правосуђа.
209. Народна скупштина Републике Србије је дана 09.02.2022. године прогласила Акт о промени Устава Републике Србије, а којим су значајно унапређени нормативни оквири и механизми заштите независности и интегритета судија.
210. Законом о Високом савету судства је измењен састав овог тела, који се састоји од 11 чланова, а чине га 6 судија које бирају судије, 4 истакнута правника које бира Народна скупштина и председник Врховног суда као члан по положају, тако да, за разлику од ранијег законског решења, чланови Високог савета судства више нису Министар правде, нити

председник надлежног одбора Народне скупштине, као представници политичког сегмента, нити чланове из реда судија бира Народна скупштина, већ непосредно судије. Значајна је и новина да се председник Високог савета судства бира међу изборним члановима Савета из реда судија.

211. Законом о судијама је прописано да судију и председника суда бира и о престанку њихове функције одлучује Високи савет судства, за разлику од ранијег законског решења по којем је председника суда и судију који се први пут бира, бирала Народна скупштина, на који начин је умањен политички утицај у поступку избора. Значајна је и измена по којој је судијска функција стална, без изузетка који се односио на судије који се први пут бирају, и то на период од три године, чиме се оснажује независност судија.
212. У погледу престанка судијске функције, независност судија је Уставним амандманима додатно обезбеђена прописивањем разлога за престанак судијске функције у самом тексту Устава, онемогућавајући притом да се законом ови разлози проширују или мењају. Судијама у РС Устав гарантује спољашњу независност и забрањује сваки непримерен утицај на судију у вршењу судијске функције.
213. Закључно са мајем 2024. године, Високи савет тужилаштва је, доношењем укупно 18 подзаконских аката, употпунио правни оквир и омогућио примену нових законских решења представљених уставним амандманима и новим законима о Високом савету тужилаштва и Јавном тужилаштву.
214. Високи савет тужилаштва је крајем 2023. године усвојио и Правилник о поступању Високог савета тужилаштва у вези са непримереним утицајем на рад носиоца јавнотужилачке функције и јавно тужилаштво. Овим документом се уређује поступање Повереника за самосталност. Притужбе на постојање непримереног утицаја представљене су у годишњем извештају Повереника, доступном на сајту Савета. На основу препорука Повереника, Савет је на посебној седници одржаној 7. маја 2025. године донео четири одлуке о постојању непримереног утицаја на рад носиоца јавнотужилачке функције или јавног тужилаштва.
215. У систему за евидентирање и обраду предмета „Лурис“ који користи Државно правобранилаштво, пристигле тужбе евидентирају се према законским основима спора који су предефинисани у падајућем менију апликације, па се тако тужбе које се односе на неки вид штете евидентирају са основом спора „накнада нематеријалне штете“ „накнада материјалне штете“ као и „накнада штете због неоснованог лишења слободе“ али без могућности навођења чињеничног и детаљног описа који би указивао на то услед чега је штета настала. Ни Врховни суд није у могућности да достави наведене податке, с обзиром да судови не воде посебну евиденцију у погледу поступака који за предмет имају обештећења и накнаде штете које се посебно односе на жртве тортуре или злостављања
216. Према подацима Одељења за заступање РС пред Европским судом за људска права, овом одељењу је од стране суда достављено више представки у којима су се подносиоци притуживали на повреду члана 3. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода.

217. Европски суд је, од када поступа у предметима против РС, закључно са 26. августом 2025. године, донео укупно 38 пресуда/одлука у вези са поменутиим правом (20 пресуда - 18 у Већу и 2 у Одбору и 18 одлука - 7 у Већу и 11 у Одбору).
218. У свим предметима у којима је утврдио повреду члана 3. Конвенције (укупно 15), досуђена је и нематеријална штета која је у року и исплаћена.
219. Указује се и да се пресуде Европског суда које се односе на поступање полицијских службеника супротно забрани мучења из члана 3. Конвенције, налазе у појачаном надзору пред Комитетом министара СЕ (група предмета Станимировић), те да се тренутно у наведеној групи налазе четири предмета у раду.
220. Одредбом члана 16. ЗКП, прописано је да се судске одлуке не могу заснивати на доказима који су, непосредно или посредно, сами по себи или према начину прибављања у супротности са Уставом, овим закоником, другим законом или општеприхваћеним правилима међународног права и потврђеним међународним уговорима, осим у поступку који се води због прибављања таквих доказа.
221. Одредбом члана 84. став 1. ЗКП, прописано је да докази који су прибављени противно члану 16. став 1. овог законика (незаконити докази) не могу бити коришћени у кривичном поступку.
222. ВЈТ не располаже посебним статистичким подацима о броју случајева у којима су оптужени тврдили да су њихова признања добијена мучењем (Годишњи извештај о раду јавних тужилаштва садржи збирне статистичке податке за кривична дела из чл. 136. КЗ и 137. КЗ).
223. У сваком случају када је у току кривичног поступка изнета „уверљива оптужба“ да је окривљени злостављан или јавни тужилац сам закључи да постоје основи сумње да је окривљени или сведок злостављан, надлежни јавни тужилац је дужан да спроведе истрагу, у складу са ЗКП и Методологијом за спровођење истраге у случајевима злостављања.
224. Заштита представника медија реализује се кроз конкретне безбедносне и правне механизме МУП, имплементирани кроз координацију са тужилаштвом и представницима медија, што доприноси бржој реакцији и бољој комуникацији.
225. Након пријављених напада или претњи на представнике медија обавештава се тужилаштво ради даљег проверавања навода из пријаве и договарања у вези са даљим поступањем, с тим што је МУП као члан Сталне групе за безбедност новинара у обавези да даје процену ризика за појединачне случајеве. Напади на представнике медија се третирају као посебно отежавајућа околност, с могућношћу убрзаног поступка, а претње као кривично дело, што омогућава брзу реакцију полиције. Уједно, у Управи за аналитику Дирекције полиције успостављена је методологија праћења пријављених напада, претњи или узнемиравања новинара, о чему се сачињавају извештаји на месечном нивоу. Осим тога, Министарство у случају процене ризика, представницима медија обезбеђује полицијску заштиту, како у вези са професионалном делатношћу, тако и у приватном простору, као и то да са правосуђем и јавним тужилаштвом координира хитну истрагу напада или претњи и идентификује починиоца.

226. Споразум о сарадњи и мерама за унапређење безбедности новинара закључен је 26. децембра 2016. године између МУП, ВЈТ, Удружења новинара Србије, Независног удружења новинара Србије, Удружења новинара Војводине, Асоцијације независних електронских медија, Асоцијације медија и Асоцијације онлајн медија. Независно друштво новинара Војводине приступило је споразуму 18. јануара 2017. године.
227. Сагласно Споразуму, образована је стална радна група која одржава редовне тромесечне састанке и разматра питања од важности за безбедност новинара, у вези са послом који обављају. Стална радна група одржава редовне састанке четири пута годишњи, а у случају потребе, организују се и ванредни састанци на којима се разматрају предмети од посебног значаја за медијску заједницу.
228. Врховни јавни тужилац је, и пре закључивања Споразума, издала упутство од 22. децембра 2015. године којим је, између осталог, одређено вођење посебних евиденција у апелационим, вишим и основним јавним тужилаштвима у односу на кривична дела учињена на штету новинара, а у којим предметима је потребно хитно поступање. Поред тога, јавним тужилаштвима је наложено да се ВЈТ достављају квартални извештаји са подацима садржаним у посебним евиденцијама. Сходно томе, посебна евиденција кривичних дела на штету безбедности новинара, у вези са пословима које обављају, се у јавним тужилаштвима води почев од 1. јануара 2016. године.
229. Споразумом је прописано успостављање механизма сарадње споразумних страна одређивањем лица за контакт и координацију поступања у случајевима извршења кривичних дела којима новинари могу бити изложени и која ће бити у сталном контакту. На првом састанку сталне радне групе одржаном 18. јануара 2017. године успостављен је механизам сарадње, тако што су споразумне стране одредиле лица за контакт и координацију поступања у случајевима извршења кривичних дела на штету безбедности новинара, која ће бити у сталном контакту.
230. Врховни јавни тужилац донела је 24. децембра 2020. године ново опште обавезно упутство ради поспешивања рада јавних тужилаштава у области заштите безбедности новинара.
231. Ново опште обавезно упутство је обавезало апелациона јавна тужилаштва да достављају ВЈТ месечне извештаје подручних јавних тужилаштава о поступању у предметима на штету безбедности новинара, а на основу података из посебне евиденције о кривичним делима из ове области.
232. Сагласно новом упутству значајно је унапређен раније успостављен механизам контакт тачака у јавном тужилаштву, тако што је у јавним тужилаштвима успостављена нова мрежа контакт тачака сачињена од укупно 112 јавних тужилаца, од којих је 88 јавних тужилаца одређено за примарне контакт тачке (4 тужиоца у апелационим тужилаштвима, 25 у вишим, 58 у основним и 1 тужилац у Посебном јавном тужилаштву за високотехнолошки криминал), док су 24 јавна тужиоца одређена за секундарне контакт тачке. Листа контакт тачака са неопходним подацима је достављена свим члановима сталне радне групе. Иста је објављена и на порталу <http://bezbedninovinari.rs/>.

233. У случају кривичноправног догађаја на штету безбедности новинара активира се механизам раног упозоравања успостављен кроз мрежу контакт особа у јавним тужилаштвима и полицији, у циљу хитног предузимања адекватних и правовремених радњи и мера у циљу кривичног гоњења учинилаца кривичних дела на штету безбедности новинара.
234. Јавни тужилац који је одређен за контакт тачку налази се у сталној приправности 24/7, у току које хитно поступа у раду у наведеним предметима и обавезан је да сарађује са овлашћеним контакт тачкама страна потписника Споразума.
235. Споразумом је предвиђено је организовање и спровођење обука новинара, представника јавног тужилаштва и полиције. С тим у вези, а у циљу унапређења сарадње контакт тачака и повећања ефикасности рада тужилаштва и полиције у предметима на штету безбедности новинара, Мисија ОЕБС-а у Србији, у сарадњи са МУП и ВЈТ, организовала је низ обука и састанака намењених контакт тачкама и другим представницима јавног тужилаштва, полиције, новинарских и медијских удружења.
236. На снази је Стратегија развоја система јавног информисања у РС за период 2020-2025, а чије је једно поглавље посвећено јачању безбедности новинара и њиховог социо-економског положаја. Овај документ јавне политике обухвата мере за побољшање безбедносних услова за рад новинара и медијских радника, као и мере за стварање услова за адекватан степен заштите новинарских извора информација.
237. Бројчане податке о евидентираним нападима на медијске раднике од стране полиције, статистичке податке ВЈТ о поступању у предметима на штету безбедности новинара и медијских радника, као и податке о обукама на тему безбедности новинара које је спровела Правосудна академија достављамо у прилогу 15. овог извештаја.
238. У складу са Упутством Врховног јавног тужиоца из децембра 2015. године, за кривична дела учињена из мржње (члан 54а КЗ), предвиђена је посебна евиденција, која осим података који се прикупљају за остала кривична дела, садржи и податке о побудама за извршење кривичног дела. У складу са овим упутством, апелациона јавна тужилаштва достављају ВЈТ збирну тромесечну евиденцију подручних јавних тужилаштава и на тај начин се врши редовно ажурирање обједињене евиденције коју води ВЈТ.
239. Ради постизања законитости, делотворности и једнообразности у поступању јавних тужилаца у кривичним предметима због кривичних дела учињених из мржње, у смислу члана 54а Кривичног законика, Врховни јавни тужилац, је септембра 2018. године донела Опште обавезно упутство којим је предвиђено да се у свим апелационим, вишим и основним јавним тужилаштвима одреде тужиоци контакт-особе за кривична дела учињена из мржње, у смислу члана 54а Кривичног законика.
240. У сарадњи са Мисијом ОЕБС-а у Србији, издате су Смернице за кривично гоњење злочина из мржње у РС. Обука на тему примене Смерница спроводи се континуирано.

241. Статистичке податке о поступању надлежних тужилаштава у кривичним делима са елементима злочина из мржње, као и о обукама на ову тему које је спровела Правосудна академија достављамо у прилогу 16. овог извештаја.
242. Са становишта надлежности Министарства правде, КЗ и одговарајућа кривична дела која се односе на тероризам усклађени су са свим међународним документима. У току су измене и допуне ЗКП које, између осталог, обухватају и измене чланова које се односе на кривично дело тероризам. Завршена је јавна расправа, текст ће бити упућен Европској Комисији, а након тога ће бити спроведена национална процедура за усвајање ових измена које су планиране до краја године.
243. У РС су у периоду од 01.01.2022. до 31.07.2025. године, спровођене активности које за циљ имају спречавање и сузбијање тероризма и насилног екстремизма и то:
- децембра 2024. године усвојене су Национална процена ризика од прања новца и национална процена ризика од финансирања тероризма, Процена ризика од прања новца и финансирања тероризма у сектору дигиталне имовине и Процена ризика од финансирања ширења оружја за масовно уништење;
 - Закон о ограничавању располагања имовином у циљу спречавања тероризма и ширења оружја за масовно уништење допуњен је и измењен 2024. године;
 - усвојен је плански документ којим су дефинисане мере и активности за унапређење система у области спречавања прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење за период до 2029. године.
244. У складу са резултатима Националних процена ризика, као и приликом идентификовања нових трендова и типологија, врши се ажурирање листа индикатора за препознавање сумње у прање новца, финансирање тероризма и финансирање ширења оружја за масовно уништење.
245. Остварен је значајан напредак на пољу спречавања злоупотребе непрофитних организација у сврху финансирања тероризма кроз више радионица и обука за непрофитне организације и донаторе о ризицима од злоупотребе у сврху финансирања тероризма.
246. У јуну 2023. године успостављена је и стављена у функцију Национална база података за спречавање и борбу против тероризма.
247. У извештајном периоду у РС укупно је пет (5) лица осуђено за кривична дела у вези са тероризмом. Нису евидентиране притужбе на непоштовање међународних стандарда у примени мера за борбу против тероризма.
248. До краја 2025. године у РС биће усвојен стратешки документ за спречавање и сузбијање тероризма и насилног екстремизма за период од 2025. до 2030. године, са пратећим Акционим планом за његово спровођење за период од 2025. до 2027. године. Циљ документа је успостављање ефикасног, усаглашеног и одрживог система за предвиђање, спречавање, заштиту и одговор на радикализацију, насилни екстремизам и тероризам, у циљу очувања демократских вредности, друштвене отпорности и безбедности у РС.

249. РС је ускладила своје прописе са међународним стандардима (ФАТФ) и прописима Европске уније, укључујући и прописе који се односе на примену циљаних финансијских санкција.
250. РС има Националне процене ризика које сагледавају претње, рањивости и последице и дају препоруке за управљање ризиком, између осталог и у области спречавања финансирања тероризма.
251. Има систем координације и сарадње надлежних органа кроз Координационо тело за спречавање прања новца и финансирања тероризма.
252. Мере које РС предузима су оцењене позитивним оценама од стране Комитета Манивал.
253. На основу Националне процене ризика, РС је утврдила и нову Националну стратегију, односно Стратешко - оперативни план за спречавање прања новца, финансирања тероризма и финансирања ширења оружја за масовно уништење за период 2025-2029. године.
254. Обука службеника Управе за спречавање прања новца се врши у оквиру тела Егмонт група, ЦЕПОЛ, ОПДАТ, ОЕБС, као и кроз различите пројекте за борбу против прања новца и финансирања тероризма.
255. Бројчане податке о судским поступцима и изреченим санкцијама, податке о стручном усавршавању припадника МУП, едукацијама које је спровела Правосудна академија достављамо у прилогу 17. овог извештаја
256. У МУП-у су у току активности на изради Нацрта закона о унутрашњим пословима. У циљу изналажења најбољих решења и обезбеђивања поштовања прихваћених међународних стандарда у области поступања полиције и примене полицијских овлашћења, у обзир се узимају све препоруке упућене од стране ЦПТ у овој области и исте су у највећој могућој мери имплементиране у делу који подразумева предмет уређења Нацрта закона.

ПРИЛОГ

**уз Четврти периодични извештај о примени Конвенције против тортуре и других сурових,
нељудских или понижавајућих казни или поступака**

**Службена гласила у којима су објављени прописи Републике Србије који се наводе у
Четвртом периодичном извештају о примени Конвенције против тортуре и других сурових,
нељудских или понижавајућих казни или поступака**

- Кривични законик – „Сл. гласник РС“, бр. 85/05, 88/05 - испр., 107/05 - испр., 72/09, 111/2009, 121/12, 104/13, 108/14, 94/16, 35/19 и 94/24,
- Законик о кривичном поступку – „Сл. гласник РС“, бр. 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14, 35/19, 27/21 - одлука УС и 62/21 - одлука УС,
- Закон о полицији – „Сл. гласник РС“ бр. 6/16, 24/18 и 87/18,
- Закон о извршењу кривичних санкција – „Сл. гласник РС“, бр. 55/14 и 35/19,
- Закон о спречавању насиља у породици – „Сл. гласник РС“, бр. 94/16 и 10/23 - др. закон,
- Закон о азилу и привременој заштити - „Сл. гласник РС“, број 24/2018,
- Закон о странцима - „Сл. гласник РС“, бр. 24/18, 31/19 и 62/23,
- Закон о граничној контроли - „Сл. гласник РС“, број 24/18,
- Закон о ваздушном саобраћају – „Сл. гласник РС“, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон, 83/18, 9/20, 62/23 и 19/25,
- Закон о социјалној заштити – „Сл. гласник РС“, бр. 24/11 и 117/22 - одлука УС,
- Закон о правима корисника услуга привременог смештаја у социјалној заштити – „Сл. гласник РС“, број 126/21,
- Закон о заштити лица са менталним сметњама – „Сл. гласник РС“, број 45/13,
- Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица – „Сл. гласник РС“, број 85/05,
- Закон о Високом савету судства и Закон о судијама - „Службени гласник РС“, број 10/23.
- Законом о заштити података о личности – „Сл. гласник РС“, број 87/18,
- Стратегија развоја система извршења кривичних санкција за период 2022-2027. године са Акционим планом („Службени гласник РС“, број 142/22),
- Стратегија деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022.-2026. године – „Сл. гласник РС“, број 12/22,
- Кодекс полицијске етике – „Сл. гласник РС“, број 85/23,
- Правилник о полицијским овлашћењима - „Сл. гласник РС“, бр. 41/19 и 93/22,
- Правилник о притужбеном поступку у МУП – „Сл. гласник РС“, број 90/19,
- Правилник о ближим условима за примену физичког спутавања и изолације лица са менталним сметњама која се налазе на лечењу у психијатријским установама – „Службени гласник РС“, број 94/13,
- Правилник о забрањеним поступањима запослених у социјалној заштити – „Службени гласник РС“, број 8/12,

Прилог 1.

Статистички подаци о извршеним посетама НПМ местима лишења слободе

- **Посете НПМ-а (статистика):**
 - У 2022. години обављено је 87 посета, сачињено 29 извештаја и упућене 204 препоруке.
 - У 2023. години обављено је 90 посета, сачињено 32 извештаја и упућене 234 препоруке.
 - У 2024. години обављене су 74 посете, сачињено 32 извештаја и упућене 193 препоруке.
 - У 2025. години (до августа) обављено је 47 посета, сачињено 15 извештаја и упућено 80 препорука.
- **Препоруке НПМ-а и праћење поступања (Follow-up):**
 - Проценат поступања по препорукама је константно висок: 88,46% (2022), 97,98% (2023), 93% (2024).
- **Притужбе лица лишених слободе (статистика):**
 - У 2022. години разматрано је 196 предмета
 - У 2023. години разматрано је 242 предмета
 - У 2024. години разматран је 201 предмет
 - У 2025 години (до августа) разматрано је 104 предмета

Нису доступни подаци разврстани по старости, полу и етничкој припадности.

Статистички подаци о посетама НМП местима под надлежношћу Министарства унутрашњих послова:

- у току 2022. године, било је 15 посета у 12 полицијских управа, којима је обухваћено 24 ПС/ПИ, 2 СПИ и 2 Прихватиштва за странце;
- у току 2023. године, било је 9 посета у 7 полицијских управа, којима су обухваћене 42 ПС/ПИ, 1 СПИ и 1 Прихватиште за странце;
- у току 2024. године, било је 15 посета у 10 полицијских управа, којима је обухваћено 42 ПС/ПИ, 1 СПИ, 1 Аеродром и 2 Прихватна центра и
- у току 2025. године, било је 5 посета у 3 полицијске управе, којима је обухваћено 12 ПС/ПИ и 2 Прихватиштва за странце.

Прилог 2.

Статистички подаци о поднетим кривичним пријавама за кривична дела са елементима насиља над женама

Укупан број кривичних пријава за извештајни период износи 16.238 и то:

- у току 2022. године број кривичних пријава износио је 4.762,
- у току 2023. године број кривичних пријава износио је 4.869,
- у току 2024. године број кривичних пријава износио је 4.320 и
- у периоду од 01.01 до 31.07.2025. године, број кривичних пријава износи 2.287.

Разврстано по кривичним делима је:

Тешко убиство - 48, Тешко убиство у покушају - 20, Убиство - 35, Убиство у покушају - 57, Тешка телесна повреда - 262, Прогањање - 458, Силовање - 74, Силовање у покушају - 15, Обљуба над немоћним лицем - 11, Обљуба са дететом - 61, Обљуба злоупотребом положаја - 8, Недозвољене полне радње - 54, Полно узнемиравање - 77, Подвођење и омогућавање вршења полног односа - 1,

Посредовање у вршењу проституције - 7, Приказивање, прибављање и поседовање порнографског материјала и искоришћавање малолетног лица за порнографију - 32, Навођење детета на присуствовање полним радњама - 2, Запуштање и злостављање малолетног лица - 214, Насиље у породици - 14.739, Недавање издржавања - 93, Кршење породичних обавеза - 37, Родоскрвнуће - 5, Трговина људима - 15.

Разврстано по годинама:

У току 2022. године број кривичних пријава за кривична дела:

Тешко убиство - 15, Тешко убиство у покушају - 5, Убиство - 11, Убиство у покушају - 14, Тешка телесна повреда - 80, Прогањање - 142, Силовање - 23, Силовање у покушају - 8, Обљуба над немоћним лицем - 3, Обљуба са дететом - 23, Обљуба злоупотребом положаја - 5, Недозвољене полне радње - 18, Полно узнемиравање - 32, Посредовање у вршењу проституције - 5, Приказивање, прибављање и поседовање порнографског материјала и искоришћавање малолетног лица за порнографију - 9, Навођење детета на присуствовање полним радњама - 2, Запуштање и злостављање малолетног лица - 43, Насиље у породици - 4.311, Недавање издржавања - 27, Кршење породичних обавеза - 14, Родоскрвнуће - 1, Трговина људима - 3.

У току 2023. године број кривичних пријава за кривична дела:

Тешко убиство - 14, Тешко убиство у покушају - 4, Убиство - 11, Убиство у покушају - 19, Тешка телесна повреда - 78, Прогањање - 119, Силовање - 20, Силовање у покушају - 1, Обљуба над немоћним лицем - 4, Обљуба са дететом - 11, Недозвољене полне радње - 15, Полно узнемиравање - 19, Приказивање, прибављање и поседовање порнографског материјала и искоришћавање малолетног лица за порнографију - 9, Запуштање и злостављање малолетног лица - 84, Насиље у породици - 4.432, Недавање издржавања - 34, Кршење породичних обавеза - 12, Родоскрвнуће - 2, Трговина људима - 5.

У току 2024. године број кривичних пријава за кривична дела:

Тешко убиство - 12, Тешко убиство у покушају - 9, Убиство - 6, Убиство у покушају - 19, Тешка телесна повреда - 69, Прогањање - 118, Силовање - 17, Силовање у покушају - 5, Обљуба над немоћним лицем - 4, Обљуба са дететом - 19, Обљуба злоупотребом положаја - 2, Недозвољене полне радње - 17, Полно узнемиравање - 18, Подвођење и омогућавање вршења полног односа - 1, Посредовање у вршењу проституције - 2, Приказивање, прибављање и поседовање порнографског материјала и искоришћавање малолетног лица за порнографију - 10, Запуштање и злостављање малолетног лица - 63, Насиље у породици - 3.920, Недавање издржавања - 21, Кршење породичних обавеза - 9, Трговина људима - 3.

У току 2025. године, од 01.01. до 31.07.2025. године, број кривичних пријава за кривична дела: Тешко убиство - 7, Тешко убиство у покушају - 2, Убиство - 7, Убиство у покушају - 5, Тешка телесна повреда - 35, Прогањање - 79, Силовање - 14, Силовање у покушају - 1, Обљуба са дететом - 8, Обљуба злоупотребом положаја - 1, Недозвољене полне радње - 4, Полно узнемиравање - 8, Посредовање у вршењу проституције - 0, Приказивање, прибављање и поседовање порнографског материјала и искоришћавање малолетног лица за порнографију - 4, Запуштање и злостављање малолетног лица - 24, Насиље у породици - 2.076, Недавање издржавања - 11, Кршење породичних обавеза - 2, Родоскрвнуће - 2, Трговина људима - 4.

Хитне мере по ЗСНП	Укупно изречених хитних мера	I Мера Удаљење из стана	II Мера забрана комуникације и приласка	Продужене хитне мере од стране суда	Број прекршених хитних мера
01.01.2022-31.07.2025.	111.222	33.930	77.292	77.873	4.627

Укупан број догађаја и врста насиља 01.01.2022-31.07.2025.	Физичко	Економско	Психичко	Сексуално
100.375	37.994	3.413	64.091	762

Жртве догађаја са елементима насиља у породици, разврстано по полу и старости

Жртве насиља у породици	Мушко	Женско
	35.819	82.582
Укупно	118.401	

Жртве насиља према старости	мал. жртва	пунолетна жртва	до 14 година	15-17 година	18-20 година	21-30 година	31-40 година	41-50 година	51-60 година	61-70 година	преко 71 године
	12.835	105.562	9.057	3.778	4.896	17.930	23.438	22.017	15.447	12.693	9,141

Статистички подаци Врховног јавног тужилаштва о кривичном делу насиље у породици из члана 194 Кривичног законика:

	Број поднетих кривичних пријава	Број одбачених кривичних пријава	Број покренутих предистражних или истражних поступака	Број оптужења	Број осуђујућих пресуда
2022	7.787	4.699	7.718	2.885	2.451
2023	8.103	4.445	7.402	3.241	2.681

2024	7.097	4.003	7.375	2.840	2.415
------	-------	-------	-------	-------	-------

Напомена:

Сви приказани статистички подаци односе се на број лица, а не на број предмета.

Подаци о обукама правосудних органа у циљу спречавања и борбе против свих облика насиља над женама

Правосудна академија је током 2024. и 2025. године организовала бројне едукације у циљу спречавања и борбе против свих облика насиља над женама, и то:

а) 3 једнодневна семинара на тему: „Сексуално насиље – изазови у доказивању и разумевању положаја жртве“

- 16. мај 2024. у хотелу „Мона Плаза“ у Београду (28 учесника: 24 жене / 4 мушкарца)
- 17. мај 2024. у хотелу „Sheraton“ у Новом Саду (23 учесника: 16 жена / 7 мушкараца)
- 13. септембар 2024. у UN House-у у Београду (31 учесник: 24 жене / 7 мушкараца):

суд ије	јавни тужи оци	судијск и помоћн ици	јавнотужи лачки помоћници	адвок ати	полициј ски службен ици	оста ли	укуп но		мушкарци
6	23	4	20			29	82		18

б) 5 дводневних семинара на тему: „Родна равноправност и родно засновано насиље“

- 30-31. мај 2024. у хотелу „Сунце“ у Сокобањи (33 учесника: 27 жена / 6 мушкараца)
- 6-7. јун 2024. у хотелу „Тонанти“ у Врњачкој бањи (32 учесника: 25 жена / 7 мушкараца)
- 16-17. септембар 2024. у Прекршајном суду у Београду (20 учесника: 18 жена / 2 мушкараца)
- 3-4. октобар 2024. у хотелу „Premier Aqua“ у Врднику (30 учесника: 21 жена / 9 мушкараца)
- 17-18. октобар 2024. у хотелу „Извор“ у Аранђеловцу (33 учесника: 29 жена / 4 мушкараца):

суди је	Јавни тужио ци	судијски помоћни ци	јавнотужила чки помоћници	адвока ти	полицијс ки службени ци	остал и	укуп но		мушкар ци
47	59	8	14			20	148		28

в) 4 једнодневна семинара на тему: „Поступање у случајевима фемицида“

- 09. септембар 2024. у Вишем суду у Новом Пазару (17 учесника: 5 жена / 12 мушкараца)
- 26. септембар 2024. у Вишем суду у Београду (20 учесника: 18 жена / 2 мушкараца)
- 1. новембар 2024.г. у Апелационом суду у Београду (27 учесника: 16 жена / 11 мушкараца)
- 3. фебруар 2025.г. у Институту за криминолошка и социолошка истраживања у Београду (29 учесника: 21 жена / 8 мушкараца):

судије	Јавни тужиоци	судијски помоћници	јавнотужилачки помоћници	адвокати	полицијски службеници	остали	укупно		мушкарци
13	5	25	17			23	83		23

г) 1 једнодневна конференција на тему: „Насиље у породици - Институционални одговор на феномен присилне контроле у породично – партнерским односима“

- 27. новембар 2024.г. у Хотелу „Хајат“ у Београду (87 учесника: 76 жена / 11 мушкараца):

судије	јавни тужиоци	судијски помоћници	јавнотужилачки помоћници	адвокати	полицијски службеници	остали	укупно		мушкарци
9	12	1	4		17	44	87		11

д) 5 једнодневна семинара на тему: „Фемициди који се могу спречити и деца жртава фемицида која се могу заштитити“

- 24. јануар 2025.г. у Апелационом суду у Новом Саду (27 учесника: 14 жена / 13 мушкараца)

- 30. јануар 2025.г. у Прекршајном суду у Београду (31 учесник: 26 жена / 5 мушкараца)

- 31. јануар 2025.г. у Институту за криминолошка и социолошка истраживања у Београду (27 учесника: 21 жена / 6 мушкараца)

- 6. фебруар 2025.г. у Регионалној канцеларији Правосудне академије у Крагујевцу (27 учесника: 22 жена / 5 мушкараца)

- 7. фебруар 2025.г. у Апелационом суду у Нишу (23 учесника: 16 жена / 7 мушкараца):

судије	јавни тужиоци	судијски помоћници	јавнотужилачки помоћници	адвокати	полицијски службеници	остали	укупно		мушкарци
9	27	1	6		38	54	135		36

Прилог 3.

	Број поднети	Број одбачен	Број покренутих	Пол оштећених	Старосна доб оштећених		Број осуђен
--	--------------	--------------	-----------------	---------------	------------------------	--	-------------

	х кривичн их пријава	их кривичн их пријава	предистражн их или истражних поступака	мушк и	женск и	пунолетн и	малолетн и	Број оптужењ а	их лица
2022	48	9	36	9	31	30	10	29	11
2023	52	14	37	9	19	12	16	33	13
2024	42	3	34	13	21	12	19	43	19

Подаци Врховног јавног тужилаштва:

Статистички подаци Врховног јавног тужилаштва о кривичном делу трговина људима из члана 388. КЗ.

Напомена:

Сви приказани статистички подаци односе се на број лица, а не на број предмета.

Подаци Министарства унутрашњих послова:

01.01.2022.- 31.07.2025.	388			
	ТРГОВИНА ЉУДИМА			
	Број дела	Број кривичних пријава	Број учинилаца	Број оштећених лица
	75	70	127	111

Члан 388 КЗ - број кривичних дела, кривичних пријава, учинилаца и оштећених лица, евидентираних на територији Републике Србије, период: 01.01.2022. до 31.07.2025. година

	388			
	ТРГОВИНА ЉУДИМА			
	Број дела	Број кривичних пријава	Број учинилаца	Број оштећених лица
Република Србија	75	70	127	111
2022	17	17	31	24
2023	21	20	37	39
2024	23	20	42	28
2025	14	13	18	20

Члан 388 КЗ - број учинилаца кривичног дела разврстаних по полној и старосној структури, евидентираних на територији Републике Србије, период: 01.01.2022. до 31.07.2025. година

Број учинилаца	388		
	ТРГОВИНА ЉУДИМА		
	Број учинилаца	М	Ж

Република Србија		127	97	30
2022	Непозната старост учиниоца			
	Старост учиниоца до 13 година			
	Старост учиниоца 14 и 15 година	1	1	
	Старост учиниоца 16 и 17 година	1	1	
	Старост учиниоца 18, 19 и 20 година	4	3	1
	Старост учиниоца од 21 до 30 година	11	8	3
	Старост учиниоца од 31 до 40 година	4	4	
	Старост учиниоца од 41 до 50 година	5	4	1
	Старост учиниоца од 51 до 60 година	4	4	
	Старост учиниоца преко 60 година	1	1	
2023	Непозната старост учиниоца			
	Старост учиниоца до 13 година			
	Старост учиниоца 14 и 15 година			
	Старост учиниоца 16 и 17 година			
	Старост учиниоца 18, 19 и 20 година	3	2	1
	Старост учиниоца од 21 до 30 година	13	9	4
	Старост учиниоца од 31 до 40 година	9	6	3
	Старост учиниоца од 41 до 50 година	8	8	
	Старост учиниоца од 51 до 60 година	2	1	1
	Старост учиниоца преко 60 година	2	2	
2024	Непозната старост учиниоца			
	Старост учиниоца до 13 година			
	Старост учиниоца 14 и 15 година			
	Старост учиниоца 16 и 17 година			
	Старост учиниоца 18, 19 и 20 година	4	3	1
	Старост учиниоца од 21 до 30 година	15	11	4
	Старост учиниоца од 31 до 40 година	10	7	3
	Старост учиниоца од 41 до 50 година	8	7	1
	Старост учиниоца од 51 до 60 година	4	1	3
	Старост учиниоца преко 60 година	1	1	
2025	Непозната старост учиниоца			
	Старост учиниоца до 13 година			
	Старост учиниоца 14 и 15 година			
	Старост учиниоца 16 и 17 година	2	2	
	Старост учиниоца 18, 19 и 20 година	2	2	
	Старост учиниоца од 21 до 30 година	4	2	2
	Старост учиниоца од 31 до 40 година	3	2	1
	Старост учиниоца од 41 до 50 година	3	3	
	Старост учиниоца од 51 до 60 година	2	2	
	Старост учиниоца преко 60 година	2	1	1

Члан 388 КЗ - држављанство учинилаца кривичног дела, евидентираних на територији Републике Србије, период: 01.01.2022. до 31.07.2025. година

Број учинилаца		388
		ТРГОВИНА ЛЈУДИМА
Република Србија	БУГАРСКА	1
	КИНА	1
	РЕПУБЛИКА СРБИЈА	125
2022	РЕПУБЛИКА СРБИЈА	31
2023	РЕПУБЛИКА СРБИЈА	37
2024	БУГАРСКА	1
	КИНА	1
	РЕПУБЛИКА СРБИЈА	40
2025	РЕПУБЛИКА СРБИЈА	18

Члан 388 КЗ - број оштећених лица разврстаних по полној и старосној структури, евидентираних на територији Републике Србије, период: 01.01.2022. до 31.07.2025. година

Број оштећених лица		388		
		ТРГОВИНА ЛЈУДИМА		
		Број оштећених лица	М	Ж
Република Србија		111	38	73
2022	Непозната старост			
	Старост до 6 година			
	Старост од 7 до 11 година	1	1	
	Старост од 12 до 14 година	3	2	1
	Старост од 15 до 17 година	3		3
	Старост од 18 до 20 година	1		1
	Старост од 21 до 30 година	3		3
	Старост од 31 до 40 година	8	3	5
	Старост од 41 до 50 година	4	1	3
	Старост од 51 до 60 година	1		1
	Старост преко 60 година			
2023	Непозната старост			
	Старост до 6 година	3	1	2
	Старост од 7 до 11 година	5	1	4
	Старост од 12 до 14 година	3		3
	Старост од 15 до 17 година	9	4	5
	Старост од 18 до 20 година	7	2	5
	Старост од 21 до 30 година	6	2	4
	Старост од 31 до 40 година	3	1	2
	Старост од 41 до 50 година	1	1	
	Старост од 51 до 60 година	2	2	
	Старост преко 60 година	1	1	
2024	Непозната старост			
	Старост до 6 година			
	Старост од 7 до 11 година	1	1	
	Старост од 12 до 14 година	5	1	4
	Старост од 15 до 17 година	6	4	2
	Старост од 18 до 20 година	2		2
	Старост од 21 до 30 година	7	2	5
	Старост од 31 до 40 година	5	1	4
	Старост од 41 до 50 година	1		1
	Старост од 51 до 60 година	1		1
	Старост преко 60 година			
2025	Непозната старост	1	1	
	Старост до 6 година	3	1	2
	Старост од 7 до 11 година	1	1	
	Старост од 12 до 14 година	5	2	3
	Старост од 15 до 17 година	2		2
	Старост од 18 до 20 година	2		2
	Старост од 21 до 30 година	1	1	
	Старост од 31 до 40 година	2		2
	Старост од 41 до 50 година	2		2
	Старост од 51 до 60 година	1	1	
	Старост преко 60 година			

Члан 388 КЗ - држављанство оштећених лица, евидентираних на територији Републике Србије, период: 01.01.2022. до 31.07.2025. година

Број оштећених лица		388
		ТРГОВИНА ЛЈУДИМА
Република Србија	ИНДИЈА	2
	КИНА	2
	РЕПУБЛИКА СРБИЈА	103
	УКРАЈИНА	2
	УЗБЕКИСТАН	1

	ЦРНА ГОРА	1
2022	РЕПУБЛИКА СРБИЈА	24
2023	ИНДИЈА	2
	РЕПУБЛИКА СРБИЈА	36
	УКРАЈИНА	1
2024	КИНА	2
	РЕПУБЛИКА СРБИЈА	24
	УКРАЈИНА	1
	ЦРНА ГОРА	1
2025	РЕПУБЛИКА СРБИЈА	19
	УЗБЕКИСТАН	1

Члан 388 КЗ - број учинилаца кривичног дела разврстаних по полној и старосној структури, евидентираних на територији Републике Србије, период: 01.01.2022. до 31.07.2025. година

Број учинилаца	388		
	ТРГОВИНА ЛЈУДИМА		
	Број учинилаца	М	Ж
Број учинилаца	127	97	30
Непозната старост учиниоца			
Старост учиниоца до 13 година			
Старост учиниоца 14 и 15 година	1	1	
Старост учиниоца 16 и 17 година	3	3	
Старост учиниоца 18, 19 и 20 година	13	10	3
Старост учиниоца од 21 до 30 година	42	29	13
Старост учиниоца од 31 до 40 година	26	19	7
Старост учиниоца од 41 до 50 година	24	22	2
Старост учиниоца од 51 до 60 година	12	8	4
Старост учиниоца преко 60 година	6	5	1

Члан 388 КЗ - држављанство учинилаца кривичног дела, евидентираних на територији Републике Србије, период: 01.01.2022. до 31.07.2025. година

Број учинилаца	388
	ТРГОВИНА ЛЈУДИМА
БУГАРСКА	1
КИНА	1
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	125

Члан 388 КЗ - број оштећених лица разврстаних по полној и старосној структури, евидентираних на територији Републике Србије, период: 01.01.2022. до 31.07.2025. година

Број оштећених лица	388		
	ТРГОВИНА ЛЈУДИМА		
	Број оштећених лица	М	Ж
Број оштећених лица	111	38	73
Непозната старост	1	1	
Старост до 6 година	6	2	4
Старост од 7 до 11 година	8	4	4
Старост од 12 до 14 година	16	5	11
Старост од 15 до 17 година	20	8	12
Старост од 18 до 20 година	12	2	10
Старост од 21 до 30 година	17	5	12
Старост од 31 до 40 година	18	5	13
Старост од 41 до 50 година	8	2	6
Старост од 51 до 60 година	5	3	2

Старост преко 60 година	1	1	
-------------------------	---	---	--

Напомена: Укупан број оштећених лица не представља прост збир лица разврстаних по старости због тога што једно исто лице може бити оштећено више пута и да самим тим припада различитим старосним интервалима

Члан 388 КЗ - држављанство оштећених лица, евидентираних на територији Републике Србије, период: 01.01.2022. до 31.07.2025. година

Број оштећених лица	388
	ТРГОВИНА ЉУДИМА
ИНДИЈА	2
КИНА	2
РЕПУБЛИКА СРБИЈА	103
УКРАЈИНА	2
УЗБЕКИСТАН	1
ЦРНА ГОРА	1

Правосудна академија је током 2023. године организовала 4 једнодневна семинара на тему: Заштита жртава трговине људима током кривичног поступка, и то:

- 10.маја 2023.г. у Новом Саду, у сали Апелационог суда (24 учесника/ 16 жена & 8 мушкараца)
- 10.октобра 2023.г. у Крагујевцу, Палата правде, судница 1 (13 учесника / 7 жена & 6 мушкараца)
- 13.септембра 2023.г. у Београду, хотелу „Зира“ (17 учесника/ 17 жена)
- 26.септембра 2023.г у Нишу, у сали Правосудне академије (11 учесника/ 9 жена &2 мушкарца).

б) У 2024.години реализовано је 10 обука на тему: Спровођење обука за полицијске службенике и јавне тужиоце - контакт особе за поступање по предметима трговине људима за примену смерница Савета Европе „Саслушање деце које су жртва експлоатације и трговине људима и деце у ризику“.

Обучено је 85 судија, 8 јавних тужилаца, 86 судијских помоћника, 69 јавнотужилачких помоћника и 153 полицијских службеника.

У 2024.години реализоване су 4 обуке на тему: Спровођење обука за судије и јавне тужиоце – контакт особе за поступање по предметима трговине људима за примену Смерница за унапређење судске праксе у поступцима за накнаду штете жртвама тешких кривичних дела у кривичном поступку, усвојене од стране Врховног суда. (веза са активношћу 1.5.1. АП Националне стратегије за заштиту жртава и сведока).

Обучено је: 38 судија прекршајних судова, 11 судијских помоћника, 15 јавних тужилаца и 31 јавнотужилачки помоћник.

г) Поред тога, током 2024. и 2025. године је организовано 5 једнодневних семинара на тему: „Примена начела некажњавања жртава трговине људима“, и то:

- 04. октобар 2024.г у регионалној канцеларији Правосудне академије у Крагујевцу (24 учесника: 18 жена / 6 мушкараца)
- 8. новембар 2024.г у Апелационом суду у Новом Саду (25 учесника: 21 жена / 4 мушкараца),
- 22. новембар 2024.г у Хотелу Зира у Београду (36 учесника: 28 жена / 8 мушкараца),
- 6. децембар 2024.г у Апелационом суду у Нишу (27 учесника: 15 жена / 16 мушкараца),
- 30. мај 2025.г у Регионалној канцеларији Правосудне академије у Крагујевцу (16 учесника: 13 жена / 3 мушкараца):

судије	јавни тужиоци	судијски помоћници	јавнотужила чки помоћници	адвока ти	полицијск и службени ци	остал и	укупн о		мушкар ци
40	20	11	34			24	128		37

Прилог 4.

Током 2022. године, од укупно 110 предмета изручења из Републике Србије, у једном случају је препознато опасност да тражено лице, уколико буде изручено, може бити подвргнуто тортури, због чега је поступајући суд, узимајући у обзир одредбе Конвенције за заштиту људских права и основних слобода из 1950. године и Конвенције против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, донео одлуку да се изручење одбије. Негативна одлука је донета и поред гаранција која је држава молила дала у конкретном случају.

Током 2023. године, од укупно 164 предмета изручења из Републике Србије, у три случаја, која испуњавају услове да буду предмет разматрања по Конвенцији против тортуре и других сурових, нељудских или понижавајућих казни и поступака, изручење је одбијено.

Током 2024. године, од укупно 118 предмета изручења из Републике Србије, у једном случају је одбијено изручење због сумње да је траженом лицу приликом доношења одлуке, ради чијег извршења је тражено његово изручење, било повређено право на правично суђење, а да је у току самог поступка изразио бојазан да би у случају да буде изручен, био подвргнут мучењу и нечовечном поступању. У наведеном поступку је такође био поднет захтев за добијање азила у Републици Србији. Поред наведеног случаја, тренутно је активно још пет екстрадиционих поступака у којима су лица поднела захтев за добијање азила у Републици Србији, у једном случају је чак било донето решење министра правде о изручењу, али се са извршењем истог застало до доношења правноснажне одлуке о азилу.

У 2025. години евидентирано је укупно 103 предмета изручења, од тога је само један који испуњава услове да буде предмет разматрања у сврхе сачињавања овог извештаја и тај предмет се још увек налази у судској фази одлучивања. Ради одлучивања поводом молбе за изручење, поступајући суд је од државе молила затражио додатне гаранције и тек по њиховом добијању ће бити разматран захтев.

Прилог 5.

У вези мера које су предузете како би се свим релевантним полицијским службеницима на првој линији контроле обезбедила адекватна обука о међународном избегличком праву, са посебним акцентом на Начело забране протеривања или враћања, Канцеларија за азил сваке године у континуитету спроводи обуке у виду проблемске наставе за полицијске службенике Управе граничне полиције, али и друге полицијске службенике који представљају прву линију контакта са тражиоцима азила, на тему "Примена Закона о азилу и привременој заштити". Настава је конципирана на начин да полазницима обуке обезбеде основна теоријска знања, али и да кроз студије случаја и практичне вежбе полазници стекну вештине у поступању према овим

категоријама лица. У просеку сваке године службеници Канцеларије за азил обуче око 100 полицијских службеника. Поред обука које спроводи Канцеларија за азил, међународне организације и организације ЕУ такође изводе обуке на тему приступа територији и избегличког права. У том смислу најзначајније обуке спроводи Агенција за азил Европске Уније (ЕУАА) и UNHCR.

У складу са Програмом стручног усавршавања полицијских службеника Министарства унутрашњих послова у оквиру обавезне наставе из наставне области "Теоријска настава" реализована је тема "Функционисање система азила у Републици Србији" коју је похађало 30.335 полицијских службеника у 2022. години.

У складу са Програмом курса за откривање, спречавање и сузбијање трговине људима у 2024. години реализована је обука за 15 полицијских службеника.

Такође, реализоване су и проблемске наставе на следеће теме:

- "Стандардне оперативне процедуре за поступање према ирегуларним мигрантима и странцима који изразе намеру да поднесу захтев за азил" коју су похађала 342 полицијска службеника у 2022. години, 4 полицијска службеника у 2023. години, 340 полицијских службеника у 2024. години и 8 полицијских службеника у 2025. години;
- "Примена Закона о азилу и привременој заштити" коју је похађало 14 полицијских службеника у 2023. години, 84 полицијска службеника у 2024. години и 17 полицијских службеника у 2025. години;
- "Стандардне оперативне процедуре за профилисање, преглед и регистрацију ирегуларних миграната" коју је похађало 15 полицијских службеника у 2024. години и 8 полицијских службеника у 2025. години;

У оквиру стручног усавршавања које се за полицијске службенике реализује ван Министарства унутрашњих послова реализоване су следеће обуке:

- "Аранжмани за прихват миграната, као и помоћ мигрантима и тражиоцима азила", коју су похађала 2 полицијска службеника у 2022. години;
- "Рањиве групе у поступку азила", коју су похађала 2 полицијска службеника у 2022. години и 1 полицијски службеник у 2023. години;
- "Поступање у мешовитим патролама, Примена Закона о азилу и привременој заштити", коју је похађало 105 полицијских службеника у 2022. години;
- "Приступ поступку азила" коју су похађала 2 полицијска службеника у 2023. години ;
- "Подршка представницима Канцеларије за азил и другим организационим јединицама Управе граничне полиције у контакту са тражиоцима азила и избеглицама" коју је похађао 1 полицијски службеник у 2023. години;

Поред наведеног донети су Програмски садржаји за реализацију проблемске наставе:

- "Поштовање и заштита људских права у систему интегрисаног управљања границом";
- "Сузбијање кријумчарења миграната".

КИРС, УНХЦР, ИОМ, УНИЦЕФ и УНДП, су развили пројекат **Управљање миграцијама засновано на доказима за јачање развојног потенцијала миграција** намењен јачању капацитета за прикупљање података и обезбеђивање обука који се финансира из Мулти-партнерског поверилачког фонда за миграције. Кроз пројекат је развијено или ревидирано једанаест курикулума у области управљања миграцијама. Један од нових курикулума је *Увод у мешовите миграције* развијен од стране Института за хуманитарно право у Санрему. Основни модули курса се односе на међународно избегличко право, међународно право људских права, међународно право лица без држављанства и међународно хуманитарно право као основа заштити осетљиву на различите категорије миграната које чине мешовите миграционе токове. Стручњаци Института су обучили осам тренера који ће моћи да реализују курсеве државним службеницима и другим заинтересованим полазницима у Србији. Први курс за државне службенике који је одржан у јуну 2025. године у Тренинг центру Комесаријата у Пландишту, је похађало 16 полазника. Курс ће бити

акредитован код Националне академије за јавну управу у оквиру Посебног програма обуке лица која обављају послове од значаја за управљање миграцијама за 2026. годину чиме ће постати део редовних обука.

Прилог 6.

У току 2022. године, поднето је:

- 320 захтева за азил (држављанства: Бурунди 180, Куба 40, Руска Федерација 20, Сирија 14, Авганистан 8 и остала држављанства 25) од тога:
- 198 пунолетних мушког пола;
- 29 малолетних мушког пола;
- 63 пунолетних женског пола;
- 30 малолетних женског пола.

Донето је 10 одлука о признавању статуса избеглице тј. уточишта (држављанства: Бурунди 1, Авганистан 4, Иран 3, Либија 1 и Украјина 1) од тога:

- 2 пунолетних мушког пола;
- 1 малолетних мушког пола;
- 5 пунолетних женског пола;
- 2 малолетних женског пола.

Донето је 20 одлука о додељивању супсидијарне заштите (држављанства: Камерун 1, Авганистан 2, Конго ДР 2, Куба 1, Нигер 1, Сирија 10 и Украјина 3) од тога:

- 7 пунолетних мушког пола;
- 7 малолетних мушког пола;
- 3 пунолетних женског пола;
- 3 малолетних женског пола.

Донето је 1.115 одлука о одобрењу привремене заштите (држављани Украјине) од тога:

- 205 пунолетних мушког пола;
- 140 малолетних мушког пола;
- 632 пунолетних женског пола;
- 138 малолетних женског пола.

У току 2023. године, поднето је:

- 196 захтева за азил (држављанства: Руска Федерација 34, Бурунди 34, Куба 27, Сирија 22, Пакистан 14 и остала држављанства 65) од тога:
- 132 пунолетних мушког пола;
- 17 малолетних мушког пола;
- 32 пунолетних женског пола;
- 15 малолетних женског пола.

Донето је 7 одлука о признавању статуса избеглице тј. уточишта (држављанства: Бурунди 1, Индија 1 и Куба 5) од тога:

- 3 пунолетних мушког пола;
- 2 малолетних мушког пола;
- 2 пунолетних женског пола.

Донете су 2 одлуке о додељивању супсидијарне заштите (држављанства: Конго ДР 1 и Сирија 1) од тога:

- 1 пунолетних мушког пола;

- 1 малолетних мушког пола;

Донете су 403 одлуке о одобрењу привремене заштите (држављани Украјине) од тога:

- 129 пунолетних мушког пола;
- 31 малолетних мушког пола;
- 207 пунолетних женског пола;
- 36 малолетних женског пола.

Донете су 743 одлуке о продужетку привремене заштите од тога:

- 162 пунолетних мушког пола;
- 79 малолетних мушког пола;
- 420 пунолетних женског пола;
- 82 малолетних женског пола.

У току 2024. године, поднето је:

- 219 захтева за азил (држављанства: Сирија 35, Турска 30, Куба 27, Руска Федерација 22, Бурунди 13, остала држављанства 92) од тога:
- 142 пунолетних мушког пола;
- 15 малолетних мушког пола;
- 44 пунолетних женског пола;
- 18 малолетних женског пола.

Донете су 4 одлуке о признавању статуса избеглице тј. уточишта (држављанства: Бурунди 1, Иран 1, Република Конго 1 и Украјина 1) од тога:

- 2 пунолетних мушког пола;
- 2 пунолетних женског пола.

Донете су 3 одлуке о додељивању супсидијарне заштите (држављанства: Сирија 3) за 3 пунолетних мушког пола.

Донето је 375 одлука о одобрењу привремене заштите (држављани Украјине) од тога:

- 126 пунолетних мушког пола;
- 40 малолетних мушког пола;
- 184 пунолетних женског пола;
- 25 малолетних женског пола.

Донето је 710 одлука о продужетку привремене заштите од тога:

- 187 пунолетних мушког пола;
- 61 малолетних мушког пола;
- 390 пунолетних женског пола;
- 72 малолетних женског пола.

У току 2025. године (01.01. до 31.07.) поднето је:

- 83 захтева за азил (држављанства: Руска Федерација 21, Пакистан 8, Бурунди 7, Сирија 6, Куба 4, остала држављанства 37) од тога:
- 63 пунолетних мушког пола;
- 3 малолетних мушког пола;
- 15 пунолетних женског пола;
- 2 малолетних женског пола.

Донете су 2 одлуке о признавању статуса избеглице тј. уточишта (држављанства: Авганистан 1 и Камерун 1) од тога:

- 1 пунолетних мушког пола;

- 1 пунолетних женског пола.

Донето је 5 одлука о додељивању супсидијарне заштите (држављанства: Авганистан 1, Бурунди 1 и Сирија 3) од тога:

- 4 пунолетних мушког пола;
- 1 малолетних женског пола.

Донето је 164 одлука о одобрењу привремене заштите (држављани Украјине) од тога:

- 58 пунолетних мушког пола;
- 10 малолетних мушког пола;
- 85 пунолетних женског пола;
- 1.172 малолетних женског пола.

Донето је 818 одлука о продужетку привремене заштите од тога:

- 231 пунолетних мушког пола;
- 78 малолетних мушког пола;
- 439 пунолетних женског пола;
- 76 малолетних женског пола.

РЕШЕЊА О ОТКАЗУ КРАТКОТРАЈНОГ БОРАВКА И РЕШЕЊА О ВРАЋАЊУ

У периоду од 01.01.2022. године до 31.12.2022. године донето је 993 решења о отказу боравка са забраном уласка и 11.246 решења о враћању.

У периоду од 01.01.2023. године до 31.12.2023. године донето је 1.783 решења о отказу боравка са забраном уласка и 8.232 решења о враћању.

У периоду од 01.01.2024. године до 31.12.2024. године донето је 1.693 решења о отказу боравка са забраном уласка и 12.405 решења о враћању.

У периоду од 01.01.2025. године до 01.08.2025. године донето је 673 решења о отказу боравка са забраном уласка и 4.032 решења о враћању.

РЕШЕЊА О ОДОБРЕНОМ ПРИВРЕМЕНОМ БОРАВКУ ИЗ ХУМАНИТАРНИХ РАЗЛОГА

Број страних држављана који су имали одобрен привремени боравак у Републици Србији по основу хуманитарних разлога:

1. на дан 31.12.2022. године - 100
2. на дан 31.12.2023. године - 77
3. на дан 31.12.2024. године - 76
4. на дан 01.08.2025. године - 66

Када је реч о асистираном добровољном повратку настављена је добра сарадња са канцеларијом ИОМ-а помоћу које је у земљу порекла враћено 20 страних држављанина и то: Непал - 6, Бангладеш - 6, Индија - 4, НР Кина - 1, Руска Федерација - 1, Шри Ланка - 2).

Канцеларија Заштитника грађана се редовно обавештава о удаљењу странаца из прихватилишта до граничног прелаза, ради предаје суседним пограничним органима (примена Споразума о реадмисији), односно ради самосталног повратка у земљу порекла.

Током 2022. године представници Канцеларије Заштитника грађана су у пет наврата извршили надзор над принудним удаљењем укупно 23 страна држављанина.

Током 2023. године представници Канцеларије Заштитника грађана су у три наврата извршили надзор над принудним удаљењем странаца из прихватилишта за странце и то:

- Прихватилиште за странце у Димитровграду - надзор над удаљењем 18 страних држављана (примена Споразума о реадмисији) и
- Прихватилиште за странце у Падинској Скели надзор над удаљењем 2 страна држављанина (лица су из прихватилишта за странце допраћена до граничног прелаза и добровољно се вратила у земљу порекла).

Током 2024. године представници Канцеларије Заштитника грађана су у четири наврата у Прихватилишту за странце у Димитровграду контролисали поступак принудног удаљења, односно поступак реадмисије за укупно 23 лица (22 Сирија, 1 Мароко).

Током 2025. године представник Канцеларије Заштитника грађана је у Прихватилишту за странце у Падинској Скели контролисао поступак принудног удаљења 2 држављанке Израела.

Прилог 7.

Током 2022. године **Правосудна академија** је спровела 6 једнодневних семинара на тему: *„Спровођење истраге у случајевима злостављања од стране полиције“*

- 20. мај 2022.г у Правосудној академији у Крагујевцу (22 учесника)
- 27. мај 2022.г у Правосудној академији у Нишу (26 учесника).
- 17. јун 2022.г у Правосудној академији у Београду (32 учесника)
- 1. јул 2022.г у Апелационом суду у Новом Саду (24 учесника)
- 4. новембар 2022.г у Правосудној академији у Крагујевцу (23 учесника)
- 25. новембар 2022.г у Правосудној академији у Нишу (24 учесника).

У току 2024. године, Центар за обуку и стручно оспособљавање у Управи за извршење кривичних санкција Министарства правде реализовао је основну, допунску, стручну и континуирану обуку за припаднике службе за обезбеђење у заводима.

- Реализована је основна обука и полагање стручног испита за звање командир у служби за обезбеђење за 197 кандидата кроз три декаде, које обухватају и област превенције тортуре и закониту употребу мера принуде.

- Реализована је стручна обука за 26 припадника у служби за обезбеђење за полагање испита и стицање стручног звања надзорник, као и за 14 припадника у служби за обезбеђење за полагање испита и стицање звања млађег заповедника.

У складу са Програмом стручног усавршавања полицијских службеника Министарства унутрашњих послова, у оквиру обавезне наставе из наставне области "Теоријска настава" реализоване су теме:

- "Комисија за спровођење стандарда полицијског поступања у области превенција тортуре" коју је похађало 30.365 полицијских службеника у 2022. години, 28.679 полицијских службеника у 2023. години, 27.865 полицијских службеника у 2024. години и 14.022 полицијских службеника у 2025. години;

- "Заштита људских права лица лишених слободе и полицијских службеника" коју је похађало 22.032 полицијска службеника у 2022. години, 15.642 полицијска службеника у 2023. години, 27.842 полицијска службеника у 2024. години и 14.022 полицијска службеника у 2025. години.

Реализована је факултативна настава за полицијске службенике Сектора унутрашње контроле на тему:

- "Спровођење стандарда полицијског поступања у области превенције тортуре" коју је похађало 48 полицијских службеника у 2024. години.

У оквиру стручног усавршавање које се реализије ван министарства одржане су следеће обуке:

- "Поштовање и заштита људских права у пословима граничне контроле", коју је похађао 1 полицијски службеник у 2022. години;
- "Заштита људских права у пословима граничне контроле у склопу пројекта "Подршка ефикасном управљању границом IPA-2016" коју је похађао 1 полицијски службеник у 2022. години;
- "Права оштећених и представљање Обавезне инструкције МУП-а за поступање према оштећенима приликом информисања и процене ризика рањивости и потреба за мерама заштите и подршке", коју су похађала 63 полицијска службеник у 2022. години;
- "Заштита људских права", коју је похађао 1 полицијски службеник у 2022. години, 5 полицијски службеник у 2023. години и 2 полицијски службеник у 2024. години;
- "Примена полицијских овлашћења у циљу заштите људских права лица лишених слободе и полицијских службеника" коју је похађало 789 полицијских службеника у 2023. години;
- "Јачање заштите права на здравље лица лишених слободе", коју су похађала 3 полицијска службеника у 2025. години;
- "Испитивање у предистражном поступку", коју је похађало 12 полицијских службеника у 2025. години,

Поред наведеног 2025. године донет је Програм курса за тренере о поступању према доведеним и задржаним лицима.

Такође, утврђени су семинари на тему:

- "Поступање према доведеним и задржаним лицима" и
- "Испитивање у предистражном поступку" који је похађало 12 полицијских службеника у 2025 години.

Од 1. јануара 2022. године, запослени и ангажовани у КИРС-у су похађали 101 обуку из области прихвата и међународне заштите које су спроводили Комесаријат самостално, други надлежни органи, специјализоване организације цивилног друштва, међународне организације, ЕУАА, СЕ, Међународни институт за хуманитарно право у Санрему и УН универзитет у Мاستрихту. Током 2022. године, спроведено је 20 обука за 261 полазника, 2023. године, 24 обуке за 335 полазника, 2024. године 34 обуке за 304 полазника, а до 31.08.2025. године, спроведено је 23 обуке за 223 полазника. Од овог броја, 11 обука за 113 полазника је било на тему међународног права људских права, 11 обука за 159 полазника на тему поступања запослених и очувања добробити корисника, док су 4 обуке за 17 запослених биле на тему родно заснованог насиља.

Прилог 8.

Табела: Бројно стање и капацитет по заводима

РБ	Назив установе	Тип завода	Бројно стање на дан 01.08.2025.	Капацитет
1.	Казнено-поправни завод у Пожаревцу – Забели	завод затвореног типа са посебним обезбеђењем	1.517	1.426

2.	Казнено-поправни завод у Сремској Митровици	завод затвореног типа	2012	1.885
3.	Казнено-поправни завод у Нишу	завод затвореног типа	1.682	1.415
4.	Специјална затворска болница у Београду	завод затвореног типа	860	624
5.	Казнено-поправни завод за малолетнике у Ваљеву	завод затвореног типа	212	416
6.	Васпитно-поправни дом у Крушевцу	Васпитно-поправни дом полуотвореног типа	181	320
7.	Казнено-поправни завод у Ћуприји	завод отвореног типа	171	230
8.	Казнено-поправни завод у Шапцу	завод отвореног типа	136	140
9.	Казнено-поправни завод у Сомбору	завод отвореног типа	116	130
10.	Казнено-поправни завод у Београду – Падинској Скели	завод отвореног типа	186	300
11.	Казнено-поправни завод за жене у Пожаревцу	завод полуотвореног типа	269	415
12.	Казнено-поправни завод у Београду	завод затвореног типа са посебним обезбеђењем	277	444
13.	Казнено-поправни завод у Панчеву	завод затвореног типа	436	602
14.	Казнено-поправни завод у Крагујевцу	завод затвореног типа	414	592
15.	Окружни затвор у Београду	завод полуотвореног типа	1.068	1.200
16.	Окружни затвор у Новом Саду	Завод полуотвореног типа	464	428
17.	Окружни затвор у Лесковцу	завод полуотвореног типа	231	380

18.	Окружни затвор у Зајечару	завод полуотвореног типа	107	202
19.	Окружни затвор у Зрењанину	завод полуотвореног типа	204	170
20.	Окружни затвор у Суботици	завод полуотвореног типа	143	190
21.	Окружни затвор у Врању	завод полуотвореног типа	64	75
22.	Окружни затвор у Краљеву	завод полуотвореног типа	49	70
23.	Окружни затвор у Крушевцу	завод полуотвореног типа	50	58
24.	Окружни затвор у Прокупљу	завод полуотвореног типа	69	85
25.	Окружни затвор у Ужицу	завод полуотвореног типа	49	65
26.	Окружни затвор у Чачку	завод полуотвореног типа	46	70
27.	Окружни затвор у Новом Пазару	завод полуотвореног типа	61	70
28.	Окружни затвор у Неготину	завод полуотвореног типа	23	50
29.	Окружни затвор у Смедереву	завод полуотвореног типа	122	94

Осуђена лица, лица која издржавају меру безбедности, прекршајно кажњена лица и притворена лица по старости, полу, поделени на држављане Републике Србије и стране држављане на дан 31.12.2022. године

Старост	Осуђена лица				Лица која издржавају меру безбедности				Прекршајно кажњена лица				Притворена лица			
	Држављани Србије		Страни држављани		Држављани Србије		Страни држављани		Држављани Србије		Страни држављани		Држављани Србије		Страни држављани	
	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене
14 до 16 год.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0
16 до 18 год.	1	0	0	0	5	3	0	0	2	0	0	0	10	1	2	0
18 до 21 год.	30	0	2	0	14	0	2	0	5	0	0	0	86	3	10	0
21 до 25 год.	351	7	22	1	31	2	0	0	18	0	4	0	201	10	23	2
25 до 30 год.	1044	27	38	2	77	7	0	0	32	0	2	0	282	22	42	1
30 до 40 год.	2356	86	49	2	173	11	1	0	92	0	2	0	615	43	54	2
40 до 50 год.	1955	89	34	0	173	12	4	0	70	0	2	0	483	15	32	1

50 до 60 год	723	41	16	0	106	10	0	0	53	0	1	0	186	9	20	1
60 до 70 год	316	28	9	0	77	7	2	0	19	0	1	0	80	4	11	0
70 до 80 год.	73	5	1	0	20	1	0	0	6	0	0	0	22	3	1	1
80 година и више	16	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	4	1	0	0
УКУПНО :	6865	283	171	5	677	53	9	0	299	0	12	0	1916	92	194	8
Укупно по категорија ма:	7324							739				311			2203	

Осуђена лица, лица која издржавају меру безбедности, прекршајно кажњена лица и притворена лица по старости, полу, поделни на држављане Републике Србије и стране држављане на дан 31.12.2023. године

Старост	Осуђена лица				Лица која издржавају меру безбедности				Прекршајно кажњена лица				Притворена лица			
	Држављани Србије		Страни држављани		Држављани Србије		Страни држављани		Држављани Србије		Страни држављани		Држављани Србије		Страни држављани	
	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0
14 до 16 год.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	0	0	0
16 до 18 год.	1	0	0	0	3	0	0	0	0	0	1	0	45	1	2	1
18 до 21 год.	86	1	11	0	13	2	0	0	7	0	62	0	146	6	36	0
21 до 25 год.	473	9	29	3	26	2	0	0	26	1	56	0	261	11	38	2
25 до 30 год.	1276	38	32	0	53	2	1	0	39	1	69	0	439	25	63	2
30 до 40 год.	2298	94	59	0	153	12	0	0	69	1	52	1	629	43	54	5
40 до 50 год.	1915	100	40	1	208	19	0	0	66	0	16	2	444	16	35	0
50 до 60 год.	764	38	19	1	115	8	0	0	59	3	1	0	181	12	15	0

60 до 70 год	272	27	8	2	79	8	0	0	18	0	1	0	81	3	4	0
70 до 80 год.	75	2	1	0	21	2	0	0	8	0	0	0	19	4	1	0
80 година и више	14	1	1	0	3	1	0	0	1	0	0	0	6	2	0	0
УКУПНО :	7175	310	200	7	674	56	1	0	293	6	258	3	2158	106	244	10
Укупно по категирија ма:	7692					731					563					2518

Осуђена лица, лица која издржавају меру безбедности, прекршајно кажњена лица и притворена лица по старости, полу, поделу на држављане Републике Србије и стране држављане на дан 31.12.2024. године

Старост	Осуђена лица				Лица која издржавају меру безбедности				Прекршајно кажњена лица				Притворена лица			
	Држављани Србије		Страни држављани		Држављани Србије		Страни држављани		Држављани Србије		Страни држављани		Држављани Србије		Страни држављани	
	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене	Мушкарци	Жене
14 до 16 год.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	0
16 до 18 год.	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	15	1	1	0
18 до 21 год.	28	0	1	0	11	2	0	0	6	0	0	0	77	3	6	0
21 до 25 год.	452	15	27	1	28	5	0	0	18	1	2	0	198	6	21	4
25 до 30 год.	799	35	34	2	61	5	1	0	26	0	7	0	297	14	43	2
30 до 40 год.	2181	110	88	2	168	12	0	1	55	3	2	0	644	20	76	6
40 до 50 год.	2338	109	54	2	202	12	2	0	69	3	3	0	562	32	41	1

50 до 60 год	858	41	30	2	116	6	2	0	33	2	0	0	223	12	14	2
60 до 70 год	347	28	11	0	87	7	0	0	18	0	0	0	81	5	16	0
70 до 80 год.	116	2	3	0	17	2	0	0	7	0	0	0	27	2	0	0
80 година и више	22	1	1	0	2	0	0	0	1	0	0	0	3	0	2	0
УКУПНО :	7161	341	249	9	695	51	5	1	232	9	15	0	2135	95	218	16
Укупно по категорија ма:	7760			752			256			2464						

Структура узраста малолетника на извршењу васпитне мере упућивања у дом и издржавању казне малолетничког затвора на дан 31.12.2024.

<i>Узраст</i>	31.12.2022.	31.12.2023.	31.12.2024.
14 до 15 год.	0	2	0
15 до 16 год.	7	7	7
16 до 17 год.	22	18	18
17 до 18 год.	45	33	32
18 до 21. год.	64	110	121
21 до 23 год.	27	22	19
23 до 25 год.	1	3	3
25 до 27 год.	2	0	0
27 год. и више	0	2	0
УКУПНО	168	197	200

Прилог 9.

На извршењу ванзаводских санкција и мера на дан 31.12.2024. године, налазило се 2.819 лица, што чини 19,6% у односу на укупан број извршења кривичних санкција које су у надлежности УИКС. Уочава се благи пораст одређивања мере кућног притвора, тако да се у 2024. години, на дан 31.12.2024. на извршењу мере кућног притвора налази 494 лица, односно 16,7% од укупног броја притворених лица (на извршењу мере притвора у заводима се налазило 2.464 лица), у односу на 419 лица у кућном притвору, односно 14,2% у 2023. години (на извршењу мере притвора у заводима се налазило 2.518 лица).

У току 2024. године УИКС је достављено укупно 6.718 судских одлука о извршењу ванзаводских санкција и мера, што представља значајан раст у односу на 2021. годину (5.423), 2022. годину (6.337) и 2023. годину (6.623).

У току реализације Стратегије развоја система извршења кривичних санкција за период од 2022. до 2027. године, у извештајном периоду од инвестиционих улагања издвајамо следеће: изграђен је завод затвореног типа у Крагујевцу у октобру месецу 2022. године,

капацитета за 500 лица лишених слободe; изградња објекта затвореног одељења за смештај 228 осуђеница у КПЗ за жене у Пожаревцу завршена је у децембру 2025. године (објекат отвореног и полуотвореног одељења у овом заводу изграђен је 2019. године, за смештај 160 осуђеница); у Окружном затвору у Београду, у марту месецу 2024. године, завршена је комплетна реконструкција овог завода која обухвата 12 смештајних блокова. У извештајном периоду, настављено је са поступцима припремних радњи, израде пројеката, као и избора најповољнијег понуђача за спровођење радова на изградњи нових заводских објеката у складу са Акционим планом који је израђен уз Стратегију. У току 2025. године, започета изградња новог павиљона за смештај 216 осуђених лица у КПЗ у Пожаревцу-Забели и павиљона за смештај 200 осуђених у КПЗ у Сремској Митровици.

У Министарству унутрашњих послова у употреби је 213 просторија за задржавање лица, капацитета за 325 лица, које се користе за задржавање лица до 12, 24, односно до 48 часова. Од тог броја 145 просторија, капацитета за 233 лица је у складу са Правилником о условима које треба да испуњавају просторије за задржавање и стандардима ЦПТ, док 68 просторија за задржавање лица делимично испуњавају услове и исте ће у наредном периоду бити адаптиране у складу са Правилником.

У периоду 2022. до краја јула 2025. године, средствима из буџета Министарства у 13 полицијских управа адаптирана је 41 просторија капацитета 45 лица, док је у току адаптација 7 просторија за задржавање у 2 полицијске станице. Највећу помак у погледу унапређења услова у просторијама за задржавање лица учињен је током 2020. и 2021. године, када су средствима из донације Владе Краљевине Норвешке у оквиру пројекта "Норвешки позив 2018", реновиране 63 просторије за задржавање капацитета за 128 лица у 30 ПС/ПИ у оквиру 14 полицијских управа.

Прилог 10.

Број умрлих лица лишених слободe у току године

Умрли		У 2022. години	У 2023. години	У 2024. години
Умрли природном смрћу	У заводу	24	29	22
	У заводским болницама	5	8	3
	У Специјалној затворској болници	26	39	35
	У ванзаводским болницама	15	13	28
	Ван завода	6	6	5

Злоупотреба алкохола/опојних дрога	3	0	0
Самоубиство	3	8	8
Убиство	0	0	1
Несрећан случај у установи	2	0	0

Сукоби између лица лишених слободе у току године

У току године	Број сукоба	Број учесника	Лакше повређених	Теже повређених
2022.	842	1909	535	34
2023.	910	1931	605	28
2024.	917	2067	646	30

У извештајном периоду забележена су укупно 4 смртна случаја лица која су се налазила у полицијском задржавању:

- 2022. године: у просторији за задржавање ПС Темерин, ПУ у Новом Саду задржано лице мушког пола, рођено 1984. године, је преминуло;

- 2024. године: у просторији за задржавање ПС Сурчин, ПУ у за град Београд задржано лице мушког пола, рођено 1981. године, је преминуло; у просторији Одељења криминалистичке полиције, ПУ у Бору, задржано лице мушког пола, рођено 1984. године, је преминуло; у просторији за задржавање ПС Србобран, ПУ у Новом Саду задржано лице мушког пола, рођено 1978. године, извршило је суицид,

У сва 4 случаја обавештена су Виша јавна тужилаштва, извршен је увиђај и од стране виших јавних тужилаца издате су наредбе за судско медицинску експертизу леша. У вези наведених случајева извршена је контрола поступања полицијских службеника у конкретним догађајима и утврђено је да су у свим случајевима лица преминула природном смрћу.

Прилог 11.

На основу података РЗСЗ из редовних годишњих извештаја о раду установа за смештај у свим установама социјалне заштите постоје интерни тимови за поступање у случајевима насиља над корисницима. Према последњим доступним подацима за 2022. годину, интерним тимовима у установама у којима су на смештају лица са инвалидитетом је пријављено укупно 36 жалби због насиља над корисницима, 34 за физичко насиље, једна

жалба на сексуално насиље и једна за економску експлоатацију. Укупно 28 жалби је прослеђено упутним органима старатељства. Поднето је 12 кривичних пријава против починилаца насиља - 11 корисника и једног запосленог у установи. У 2022. години у три установе су примењене рестриктивне мере за укупно 104 корисника. Рестриктивни поступци и мере према корисницима који својим понашањем доводе у опасност себе, друге кориснике, особље, посетиоце или имовину, примењују се искључиво на основу планираних, праћених, надгледаних и временски ограничених интервенција, у складу са посебним прописом. За ограничавање кретања, изолацију или контролу понашања корисника пружалац услуге прописује процедуре, одређује лице одговорно за одобравање рестриктивних поступака и мера и води евиденцију о њиховој примени, у складу са посебним прописом. Пружалац услуге у обавези је да најмање једном годишње спроводи интерну евалуацију квалитета пружених услуга, која укључује испитивање задовољства корисника, односно њихових заступника. У 14 од укупно 16 установа здравствена заштита корисника организована је у оквиру установе. Када су у питању установе за смештај старијих корисника, у 2022. години евидентирано је 52 случаја насиља над корисницима. Жртве насиља биле су подједнако жене и мушкарци, 26 жена и 26 мушкараца. Центру за социјални рад, као органу старатељства, прослеђено је 30 пријава насиља. Од укупног броја евидентираних случајева насиља, 67% пријава је за физичко, а 19% пријава је за психичко насиље. Занемаривање као вид насиља је евидентирано у 8% случајева, а сексуално насиље у 7%. Насиље је починило 45 корисника, петоро запослених у установи, а два починиоца су особе ван установе. Поднето је 17 кривичних пријава против починилаца насиља. Против других корисника је поднето 13 кривичних пријава, осам за физичко насиље, једна за сексуално, три за емоционално и једна пријава за економско насиље. Против запослених у установи су поднете три кривичне пријаве, све три за занемаривање као вид насиља. Једна кривична пријава, за физичко насиље, поднета је против особе ван установе. Инспекција социјалне заштите је у периоду од 2022. до 2025. године поступала у 218 представки које су се односиле на рад пружалаца услуга социјалне заштите.

Према подацима РЗСЗ, а на основу извештаја установа за смештај корисника на дан 31.12.2024. године укупан број корисника на смештају у установама социјалне заштите износио је 23.452, а удео пунолетних корисника износи 97,3%, односно 22.830. Удео старијих корисника је 70,7%, одраслих 24,8%, младих 1,9%, а деце 2,7%. Од укупног броја пунолетних корисника који се налазе на смештају у установама социјалне заштите 17.492 односно 76,6% корисника смештено је у установе за смештај одраслих и старијих, док је у установе за смештај особа са инвалидитетом смештено 3.982 корисника односно 17,4%.

У популацији пунолетних корисника са инвалидитетом на домском смештају, доминирају корисници са вишеструким сметњама (27,1%) и менталним тешкоћама са 26,5%. Број пунолетних особа са инвалидитетом који су користили услуге дневног боравка у 2024. години је 1.480 и у односу на 2020. годину повећан је за 10,9%. Услугу помоћ у кући у 2024. години користило је 11.441 пунолетних са инвалидитетом. У 2024. години услугу персоналног асистента је користило 446 пунолетних корисника. Број корисника у односу на 2023. годину је повећан за 23,9%. У 2024. години услугу становање уз подршку за особе са инвалидитетом користило је 25 корисника.

На основу расположивих података у 2024. години од укупног броја корисника којима је процењен степен подршке (23.360), највећи број њих налази се у првом степену подршке – 8.274 лица (35,4%). Ова категорија обухвата кориснике којима је неопходна интензивна подршка, односно они нису у могућности да се самостално брину о себи и обављају свакодневне активности, те им је потребно физичко присуство и континуирана помоћ другог лица уз 24-часовни надзор. У другом степену подршке налази се 7.492 корисника (32,1%), који се могу бринути о себи уз физичко присуство и сталну помоћ другог лица, али им је и даље потребан већи степен подршке. Трећи степен подршке, који обухвата 5.298 лица (22,7%), односи се на кориснике који су способни да се брину о себи, али уз повремену надзор и подршку, што указује на делимичну самосталност. Најмање корисника, 2.296 лица (9,8%), налази се у четвртом степену подршке, који се односи на особе које функционишу самостално, али им је потребно повремено подсећање или усмерење. Доминантно присуство корисника у првом и другом степену подршке потврђује да су установе домског смештаја углавном намењене особама којима је потребна значајна или континуирана помоћ у свакодневном функционисању.

У 2024. години на смештају у установама је 392 деце са сметњама у развоју. У 2024. години услугу дневног боравака за особе са инвалидитетом користило је 265 деце. Услугу личног пратиоца у 2024. години користило је 3.995 деце. У односу на петогодишњи период, забележено је повећање од 106,8% као последица повећања броја лиценцираних пружалаца услуге. Број лиценцираних пружалаца који активно пружају услугу порастао је за пет година за 100%. У 2024. години услугу помоћ у кући користи 159 деце, што представља 1,3% од укупног броја корисника услуге. Удео деце корисника ове услуге је континуирано низак односно петогодишњи просек износи 0,9%. Само 18 пружалаца од укупног броја пружалаца ове услуге имало децу кориснике. У 2024. години услугу предаха смештаја користило је 68 деце која чине 26,5% од укупног броја корисника.

У периоду од 2017. до 2023. године, број општина у којима се пружају услуге социјалне заштите порастао је са 103 на 153, што представља раст од 48,4%. Најраспрострањенија услуга је помоћ у кући, присутна у 133 или 82,6% општина. Услуга лични пратилац присутна је у 120 или 74,5% општина, дневни боравак за особе са инвалидитетом у 57 или 35,4% општина и персонални асистент у 33 или 20,4% општина.

У систему су најзаступљеније дневне услуге у заједници, међу којима је најразвијенија услуга помоћ у кући са 137 лиценцираних пружалаца у 2023. години. У периоду од 2014. до 2018. године, број пружалаца услуге помоћ у кући значајно расте сваке године, са високим индексом раста који прелази 140%.

Услуга личног пратиоца детета са 62 лиценцирана пружалаца у 2023. години бележи најинтензивнији раст од 138%. Услуга лични пратилац присутна је у 120 или 74,5% општина.

Дневни боравак за особе са инвалидитетом такође бележи значајан раст у периоду од 2014. до 2018. године, са индексом раста преко 150%. Дневни боравак за особе са инвалидитетом присутан је у 57 или 35,4% општина у Србији.

Први дневни боравак за одрасле и старије особе којима је потребан целодневни надзор и подршка почео је са радом 2020. године и остао је једини лиценцирани до данас.

Услуге подршке за самосталан живот, попут становања уз подршку и персоналне асистенције, нису довољно заступљене у систему социјалне заштите. Подаци показују да услуга становање уз подршку, једна од најслабије развијених услуга, у 2023. години након две године стагнације, бележи једног новог пружаоца. Од укупно осам лиценцираних пружалаца, само шест активно пружа услугу. Број пружалаца услуга персоналног асистента бележи значајан пораст, са 21 пружаоца у 2022. години на 26 у 2023. години. Персонални асистент присутан је у 33 или 20,4% општина.

Услуге смештаја, укључујући прихватилиште и предах смештај, лиценцирају се споријим темпом. У 2023. години било је 16 лиценцираних пружалаца услуге прихватилиште, укључујући три за децу и младе, шест за одрасле и старије, шест за жртве насиља и једно за жртве трговине људима. Прихватилишта су доступна корисницима широм Србије. Услуга предах смештај (дневни, викенд или вишедневни), која је започела лиценцирање 2019. године, у 2023. години има само три лиценцирана пружаоца (Београд, Ниш, Шабац).

Листа свих лиценцираних пружалаца услуга социјалне заштите је јавно доступна на интернет страници Министарства Сектор за социјалну заштиту | Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (minrzs.gov.rs)

Држава, односно републички буџет преко наменских трансфера помаже локалне буџете у мање развијеним ЈЛС да успоставе и развију услуге у заједници. У ове сврхе се просечно годишње определи око 600 милиона динара (око 5 мил. евра).

Прилог 12.

Бројчани подаци о изреченим мерама притвора према малолетницима

2022. године у Одељењу за малолетнике Вишег суда у Београду притвор је одређен у 39 случајева, при чему је дужина трајања притвора била:

до 1 месец - у 7 случајева	до 5 месеци - у 2 случаја
до 2 месеца - у 14 случајева	до 6 месеци - у 2 случаја
до 3 месеца - у 7 случајева	до 7 месеци - у 1 случају
до 4 месеца - у 6 случајев	

2023 године у Одељењу за малолетнике Вишег суда у Београду притвор је одређен у 24 случаја, при чему је дужина трајања притвора била:

до 1 месец - у 9 случајева	до 7 месеци - у 1 случај
----------------------------	--------------------------

до 2 месеца - у 7 случајева
до 3 месеца - у 3 случајева
до 5 месеци - у 1 случају

до 8 месеци - у 2 случаја
до 10 месеци - у 1 случају

2024. године у Одељењу за малолетнике Вишег суда у Београду притвор је одређен у 20 случаја, при чему је дужина трајања притвора била:

до 1 месец - у 3 случаја
до 2 месеца - у 5 случајева
до 3 месеца - у 5 случајева
до 4 месеца - у 2 случаја

до 5 месеци - у 1 случај
до 7 месеци - у 2 случаја
до 8 месеци - у 2 случаја

У периоду од 01.01.2025. године до 28.08.2025. године у Одељењу за малолетнике Вишег суда у Београду притвор је одређен у 13 случајева, при чему је дужина трајања притвора у 6 завршених поступака била:

до 2 месеца - у 4 случајева
до 4 месеца - у 1 случају
до 5 месеци - у 1 случају, док је поступак у преосталих 7 случајева у току.

Из напред наведених података произилази да је у 2022. години број случајева када је притвор трајао до 2 месеца износио 54%, а број случајева када је притвор трајао до 3 месеца према малолетницима износио 72% укупног броја случајева када је према малолетницима одређиван притвор.

2023. године је број случајева када је притвор трајао до 2 месеца износио 67%, а број случајева када је притвор трајао до 3 месеца према малолетницима износио 80% укупног броја случајева када је према малолетницима одређиван притвор.

2024. године је број случајева када је притвор трајао до 2 месеца износио 40%, а број случајева када је притвор трајао до 3 месеца према малолетницима износио 65% укупног броја случајева када је према малолетницима одређиван притвор.

Сходно наведеној статистици јасно су уочљиве тенденције 1) константног смањивања броја случајева у којима се притвор одређује према малолетницима и 2) свођење трајања притвора на најкраћи могући временски период.

Подаци о специјализованим обукама за представнике правосуђа из области која се односи на малолетнике

У периоду од 1. јануара 2022. године до 1. септембра 2025. године су за судије одржане бројне специјализоване обуке из области која се односи на малолетнике:

2022. а) 37 једнодневних семинара на тему „Малолетници као учиниоци кривичних дела и малолетна лица као оштећена кривичним делом“

б) 2 једнодневна семинара на тему „Васпитни налози и ванинституционалне васпитне мере“

2023. 31 једнодневни семинар „Малолетници као учиниоци кривичних дела и малолетна лица као оштећена кривичним делом“

судије	јавни тужиоци	судијски помоћници	јавнотужилачки помоћници	адвокати	полицијски службеници	остали	укупно		мушкарци
110	16	90	35	454	299	42	1046		561

2024. 33 једнодневна семинара „Малолетници као учиниоци кривичних дела и малолетна лица као оштећена кривичним делом“

судије	јавни тужиоци	судијски помоћници	јавнотужилачки помоћници	адвокати	полицијски службеници	остали	укупно		мушкарци
95	9	87	69	552	244	0	1056		597

2025. 16 једнодневних семинара „Малолетници као учиниоци кривичних дела и малолетна лица као оштећена кривичним делом“

судије	јавни тужиоци	судијски помоћници	јавнотужилачки помоћници	адвокати	полицијски службеници	остали	укупно		мушкарци
50	13	40	40	252	0	87	482		218

Влада РС је 2022. године донела нови Општи протокол за заштиту деце од насиља чији је циљ обезбеђивање системске континуиране превенције свих облика насиља над децом и осигурање ефикасних, интерсекторских мера заштите када постоји сумња или сазнање о насиљу које укључује децу. Нови протокол је свеобухватнији од претходног, између осталог и јер су укључене области које реализује приватни сектор и сектор спорта. У складу са обавезом из Општег протокола, Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је у октобру 2024. године донело нови Посебни протокол за заштиту деце од насиља у области социјалне заштите који је дистрибуиран свим центрима за социјални рад и свим пружаоцима услуга који раде са децом са налогом за даље поступање по истом.

У циљу што боље координације и ефикаснијег деловања у заштити деце од разних облика насиља, Влада РС је од марта 2021. године успоставила Националну платформу за превенцију насиља које укључује децу „Чувам те“. Платформа на једном месту

интегрише све потребне аспекте превенције и алате за сузбијање насиља које укључује децу. На платформи је доступан информативни материјал и едукативни садржај као и електронски формулар за пријаву насиља које укључује децу. Захваљујући интеграцији 7 државних органа, повезивању преко 2.700 институција и више од 118.000 активних корисника, платформа је препозната као пионирско решење које доприноси брзој реакцији и безбедности деце широм Републике Србије. Платформа повезује све центре за социјални рад у Србији, све основне и средње школе, полицијске станице, ресорне инспекције, основна и виша јавна тужилаштва, установе социјалне заштите за смештај деце, Центар за заштиту жртава трговине људима, здравствене установе, чиме је унапређена координација и омогућена бржа и ефикаснија реакција институција.

Прилог 13.

Сектор унутрашње контроле је у извештајном периоду надлежним тужилаштвима поднео кривичне пријаве против више полицијских службеника и то:

- 2022. годину - 5 кривичних пријава против седморо полицијских службеника због постојања основане сумње да су извршили кривично дело из члана 137. КЗ,
- 2023. годину - 3 кривичне пријаве против седморо полицијских службеника због постојања основане сумње да су извршили кривично дело из члана 137. КЗ,
- 2024. годину - 3 кривичне пријаве против четири полицијска службеника због постојања основане сумње да су извршили кривично дело из члана 137. КЗ и
- 2025. годину (до 1. септембра) - 2 кривичне пријаве против два полицијска службеника због постојања основане сумње да су извршили кривично дело из члана 137. КЗ.

Прилог 14.

Статистички подаци Врховног јавног тужилаштва о кривичном делу злостављање и мучење из члана 137 КЗ извршеном од стране припадника Управе за извршење кривичних санкција:

	Број поднетих кривичних пријава	Број одбачених кривичних пријава	Број покренутих предистражних или истражних поступака	Број оптужења	Број осуђујућих пресуда
2022	40	7	40	6	1
2023	28	15	22	1	1
2024	23	10	18	0	0

Напомена:

Сви приказани статистички подаци односе се на број лица, а не на број предмета.

Статистички подаци Врховног јавног тужилаштва о кривичном делу изнуђивање исказа из члана 136 КЗ извршеном од стране полицијских службеника:

	Број поднетих кривичних пријава	Број одбачених кривичних пријава	Број покренутих предистражних или истражних поступака	Број оптужења	Број осуђујућих пресуда
2022	9	3	6	0	0
2023	13	6	6	0	0
2024	6	3	8	0	0

Напомена:

Сви приказани статистички подаци односе се на број лица, а не на број предмета.

Статистички подаци Врховног јавног тужилаштва о кривичном делу злостављање и мучење из члана 137 КЗ извршеном од стране полицијских службеника:

	Број поднетих кривичних пријава	Број одбачених кривичних пријава	Број покренутих предистражних или истражних поступака	Број оптужења	Број осуђујућих пресуда
2022	245	154	107	12	3
2023	319	261	174	16	12
2024	295	227	210	7	0

Напомена:

Сви приказани статистички подаци односе се на број лица, а не на број предмета.

Прилог 15.

У извештајном периоду регистрован је 101 напад на представнике медија приликом обављања професионалне делатности (41 физички, 60 вербалних) и 56 претњи путем телефона и друштвених мрежа, односно:

- у 2022. години евидентирано је 10 физичких и 20 вербалних напада, при чему је једно лице задобило лаке телесне повреде (Београд). Кривичне пријаве су поднете због 10 кривичних дела (7 - угрожавање сигурности, 2 - уништење и оштећење туђе ствари и 1 - лака телесна повреда), а захтеви за покретање прекршајног поступка због 7 прекршаја. Надлежном тужилаштву достављено је 15 извештаја. Четири лица су доведена, пет је задржано, а једно ухапшено. Поред наведеног, регистровано је 13 претњи путем телефона и друштвених мрежа. Кривичне пријаве су поднете због 2 кривична дела (оба угрожавање сигурности). Надлежном тужилаштву достављено је 10 извештаја. Доведена, задржана и ухапшена су по два лица (Београд).

- у 2023. години евидентирано је 13 физичких и 16 вербалних напада, при чему је једно лице задобило тешке (Панчево) и 2 лаке телесне повреде (Чачак и Београд). Кривичне пријаве су поднете због 10 кривичних дела (3 - угрожавање сигурности, 3 - уништење и оштећење туђе ствари, 2 насилничко понашање, 1 - прогањање и 1 - тешка телесна повреда), а захтеви за покретање прекршајног поступка због 6 прекршаја. Надлежном тужилаштву достављено је 11 извештаја. Поред наведеног, регистроване су 23 претње путем мобилних телефона и друштвених мрежа. Поднете су кривичне пријаве због 2 кривична дела (оба угрожавање сигурности), а захтев за покретање прекршајног поступка због 1 прекршаја. Надлежном тужилаштву достављено је 18 извештаја.

- у 2024. години евидентирано је 5 физичких и 8 вербалних напада, при чему је једно лице задобило лаке телесне повреде (Београд). Кривичне пријаве су поднете због 3 кривична дела (угрожавање сигурности, тешка крађа и увреда), а захтеви за покретање прекршајног поступка због 5 прекршаја. Укупно 6 извештаја достављено је надлежном тужилаштву. Поред наведеног, регистровано је 12 претњи путем мобилних телефона и друштвених мрежа. Кривична пријава поднета је због 1 кривичног дела (изазивање националне, расне и верске мржње и нетрпељивости). Надлежном тужилаштву достављено је 11 извештаја.

- у 2025. години (јануар-јул) евидентирано 13 физичких и 16 вербалних напада, при чему су три лица задобила лаке телесне повреде (Краљево, Чачак, Ужице). Кривичне пријаве су поднете због 10 кривичних дела (4 - угрожавање сигурности, 2 - увреда и 2 - насилничко понашање на спортској приредби или јавном скупу и 1 - изазивање панике и нереди и 1 - тешка крађа у покушају), захтеви за покретање прекршајног поступка због 6 прекршаја из Закона о јавном реду и миру, а у 12 случајева достављени су извештаји тужилаштву. Четири лица су доведена, три задржана, а два ухапшена. Осим наведеног пријављено је и 8 претњи путем мобилних телефона и друштвених мрежа. Кривична пријава поднета је због 1 кривичног дела (увреда), а у осталим случајевима достављени су извештаји надлежном тужилаштву.

У периоду од 01.01. до 31.12.2022. године у јавним тужилаштвима, на основу поднетих кривичних пријава/извештаја, формирано је 87 предмета у вези са догађајима на штету 96 оштећених, односно 82 појединачна лица које обавља послове од јавног значаја у области информисања, од којих су 44 оштећена лица мушког (53,66%), а 38 женског пола (46,34%).

Од укупног броја предмета, 46 предмета формирано је у Посебном јавном тужилаштву за високотехнолошки криминал, што представља 52,87% укупног броја предмета. Ови

предмети формирани су у вези са догађајима на штету 43 оштећена, односно 37 појединачних лица која обављају послове од јавног значаја у области информисања, од којих је 19 оштећених лица мушког (51,35%), а 18 женског пола (48,65%).

У свим формираним предметима, закључно са 30.06.2025. године, предузете су следеће радње:

- у 10 предмета донета је осуђујућа пресуда
- у 3 предмета донета је ослобађајућа пресуда
- у 12 предмета донето је решење о одбачају кривичне пријаве
- у 25 предмета донета је службена белешка да нема места покретању кривичног поступка
- у 3 предмета у току је поступак пред судом по оптужном акту јавног тужиоца
- у 3 предмета у току је поступак међународне правне помоћи у кривичним стварима
- у 14 предмета поднет је захтев за прикупљање потребних обавештења
- у 17 предмета ни након предузимања мера у предистражном поступку потенцијални учинилац није идентификован

У периоду од 01.01. до 31.12.2023. године у јавним тужилаштвима, на основу поднетих кривичних пријава/извештаја, формирано је 77 предмета у вези са догађајима на штету 76 оштећених, односно 57 појединачних лица која обављају послове од јавног значаја у области информисања, од којих је 38 оштећених лица мушког (66,67%), а 19 женског пола (33,33%).

Од укупног броја предмета, 39 предмета формирано је у Посебном јавном тужилаштву за високотехнолошки криминал, што представља 50,65% укупног броја предмета. Ови предмети формирани су у вези са догађајима на штету 37 оштећених, односно 28 појединачних лица која обављају послове од јавног значаја у области информисања, од којих је 19 оштећених лица мушког (67,86%), а 9 женског пола (32,14%).

У свим формираним предметима, закључно са 30.06.2025. године, предузете су следеће радње:

- у 12 предмета донета је осуђујућа пресуда
- у 1 предмету одлуком суда одбијен је оптужни акт тужилаштва
- у 14 предмета донето је решење о одбачају кривичне пријаве
- у 14 предмета донета је службена белешка да нема места покретању кривичног поступка
- у 4 предмета у току је поступак пред судом по оптужном акту јавног тужиоца
- у 5 предмету поднет је захтев за прикупљање потребних обавештења
- у 26 предмета ни након предузимања мера у предистражном поступку потенцијални учинилац није идентификован
- у 1 предмету разматрају се информације прикупљене током предистражног поступка у циљу доношења одлуке

Током 2024. године у јавним тужилаштвима, на основу поднетих кривичних пријава/извештаја, формирана су 64 предмета у вези са догађајима на штету 66 оштећених, односно 49 појединачних лица која обављају послове од јавног значаја у области информисања, од којих је 22 оштећених лица мушког (44,9%), а 27 женског пола (55,1%).

Од укупног броја предмета, 44 предмета је формирано у Посебном јавном тужилаштву за високотехнолошки криминал, што представља 68,75% укупног броја предмета. Ови предмети формиран су у вези са догађајима на штету 41 оштећеног, односно 28 појединачних лица која обављају послове од јавног значаја у области информисања, од којих је 9 оштећених лица мушког (32,14%), а 19 женског пола (67,86%).

У формираним предметима, закључно са 30.06.2025. године, предузете су следеће радње:

- у 1 предмету донета је осуђујућа пресуда
- у 1 предмету извршилац је санкционисан наметањем обавезе прописане Законом о кривичном поступку у погледу одложеног кривичног гоњења (опортунитет), које обавезе су испуњене у целости
- у 1 предмету суд је одбио предлог за изрицање мере безбедности обавезног психијатријског лечења и обуставио кривични поступак
- у 6 предмета донето је решење о одбачају кривичне пријаве
- у 11 предмета донета је службена белешка да нема места покретању кривичног поступка
- у 3 предмета у току је поступак пред судом по оптужном акту јавног тужиоца
- у 2 предмета у току је спровођење доказних радњи
- у 26 предмета поднет је захтев за прикупљање потребних обавештења
- у 2 предмета разматрају се информације прикупљене током предистражног поступка у циљу доношења одлуке
- у 11 предмета ни након предузимања мера у предистражном поступку потенцијални учинилац није идентификован

Правосудна академија је током 2022. године одржала укупно 5 дводневних семинара на тему: „Заштита и безбедност новинара“ на којима је учествовало укупно 78 полицијских службеника, 17 судија, 13 јавних тужилаца, 4 судијских помоћника и 3 јавнотужилачких помоћника.

Поред тога, организован је ХЕЛП курс на исту тему који је успешно завршило 4 судија, 12 јавних тужилаца, 5 судијских помоћника и 2 јавнотужилачких помоћника.

Прилог 16.

Статистички подаци Врховног јавног тужилаштва о поступању по кривичним делима извршеним из побуда мржње:

- 2022. година

Кривичн о дело	Број пријављени х лица	Одбачај кривичн е пријаве (по лицима)	Број истрага/ доказни х радњи	Број оптужењ а	Пресуде	
					Број осуђујући х пресуда	Број ослобађајући х пресуда
317 КЗ	41	24	11	4	5	5

387 КЗ	7	5	2	1	1	0
128 КЗ	27	24	8	1	0	0
174 КЗ	11	10	7	1	0	0

Напомена:

Сви приказани статистички подаци односе се на број лица, а не на број предмета.

- 2023. година

Кривичн о дело	Број пријављени х лица	Одбачај кривичн е пријаве (по лицима)	Број истрага/ доказни х радњи	Број оптужењ а	Пресуде	
					Број осуђујући х пресуда	Број ослобађајући х пресуда
317 КЗ	26	15	14	3	2	0
387 КЗ	6	5	1	0	0	0
128 КЗ	6	5	1	0	0	0
174 КЗ	6	3	3	1	0	0

Напомена:

Сви приказани статистички подаци односе се на број лица, а не на број предмета.

- 2024. година

Кривичн о дело	Број пријављени х лица	Одбачај кривичн е пријаве (по лицима)	Број истрага/ доказни х радњи	Број оптужењ а	Пресуде	
					Број осуђујући х пресуда	Број ослобађајући х пресуда
317 КЗ	28	13	6	15	9	0
387 КЗ	12	6	3	1	2	0
128 КЗ	2	3	5	0	0	0
174 КЗ	3	6	3	0	0	0

Напомена:

Сви приказани статистички подаци односе се на број лица, а не на број предмета.

У складу са обједињеним подацима о примени члана 54а КЗ до 31.12.2024. године, јавна тужилаштва су у **47 предмета** применила одредбу члана **54а КЗ**. На основу достављених оптужних аката, у складу са чланом 54а Кривичног законика, судови су донели **пресуде у 20 предмета (све пресуде су осуђујуће)**, од којих су у три предмета судови утврдили да кривична дела нису учињена из мржње и да није било законског основа за примену члана 54а Кривичног законика. Такође, у 4 предмета подигнута је оптужница и у току је поступак пред судом, док је у 2 предмета истрага у току.

Што се тиче побуде за извршење кривичног дела:

- **24 предмета се односи на сексуалну оријентацију жртве.** На основу поднетих оптужних аката, у складу са чланом 54а Кривичног законика, судови су донели пресуде у 10 предмета (све пресуде су осуђујуће), од којих су у два предмета судови утврдили да кривична дела нису учињена из мржње и да није било законског основа за примену члана 54а Кривичног законика. Такође, у 2 предмета је подигнута оптужница, а у 1 предмету истрага је у току.

- **11 предмета се односи на националну припадност жртве.** На основу достављених оптужних аката, у складу са чланом 54а Кривичног законика, судови су донели правоснажне пресуде у 5 предмета (све пресуде су осуђујуће), док је у 1 предмету подигнута је оптужница.

- **7 предмета се односи на етничко порекло жртве.** На основу поднетих оптужних аката, у складу са чланом 54а Кривичног законика, суд је у 2 предмета донео правоснажне осуђујуће пресуде, али је у 1 од тих предмета утврдио да кривично дело није учињено из мржње и да нема законског основа за примену члана 54а Кривичног законика. У 1 предмету истрага је у току.

- **3 предмета се односе на верску припадност жртве.** На основу поднетих оптужних аката, у складу са чланом 54а Кривичног законика, судови су изrekli правоснажне осуђујуће пресуде у 2 предмета и у 1 предмету подигнута је оптужница.

- **2 предмета се односе на родни идентитет жртве.** На основу поднетог оптужног акта, у складу са чланом 54а Кривичног законика, суд је изрекао правоснажну осуђујућу пресуду у 1 предмету.

Правосудна академија је од 2022. до 2025. године организовала обуке за службенике органа за спровођење закона из област злочина из мржње.

2022.

а) 3 дводневна семинар на тему „Злочин из мржње – обука за контакт тачке“ (159 учесника / 133 жена & 26 мушкараца)

б) 5 једнодневних семинара на тему „Спречавање злочина из мржње“ (133 учесника / 87 жена & 46 мушкараца)

2024.

1 једнодневни семинар на тему „Кривично гоњење злочина из мржње у Републици Србији“ (17 учесника: 13 жена / 4 мушкараца)

2025.

1 дводневна радионица на тему: „Кривично гоњење злочина из мржње у Републици Србији“ (15 учесника: 11 жена / 4 мушкараца)

Прилог 17.

За временски период од 1. јануара 2022. године до 1. августа 2025. године, подаци за наведена кривична дела су следећи:

- за кривично дело Јавно подстицање на извршење терористичких дела из члана 391а КЗ, донете су 4 правноснажне одлуке, у односу на 4 лица, и то:

- 3 осуђујуће пресуде, у односу на 3 лица, којима су изречене казне затвора (у трајању од 4 године, од 3 године и 6 месеци и од 1 године);

- 1 решење, према 1 лицу, којем је изречена мера безбедности обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи.

За наведено кривично дело 1 кривични поступак, против 1 лица је у току.

- за кривично дело Терористичко удруживање из члана 393а КЗ - 1 кривични поступак, против 1 лица је у току.

Када су у питању мере против тероризма и обезбеђење да оне буду усклађене са свим према међународном праву, Правосудна академија је организовала више едукација.

У 2023. години, на тему: „Спречавање прања новца и финансирања тероризма у Србији - процесуирање предмета прања новца као самосталног кривичног дела“ одржана је 1 (једна) дводневна радионица:

- 28-29. септембар 2023. у хотелу „Вила Брег“ у Вршцу (23 учесника: 14 жена / 9 мушкараца):

суди је	Јавни тужиоци	судијск и помоћници	јавнотужил ачки помоћници	адвок ати	полицијс ки службеници	оста ли	укуп но		мушка рци
9	6	1	2		5		23		9

На тему: „Спречавање прања новца и финансирања тероризма у Србији - Употреба електронских доказа у раду на предметима прања новца“, одржана је 1 (једна) дводневна радионица:

- 13-14. новембар 2023. у хотелу „Вила Брег“ у Вршцу (24 учесника: 15 жена / 9 мушкараца):

суди је	Јавни тужиоци	судијск и помоћници	јавнотужил ачки помоћници	адвок ати	полицијс ки службеници	оста ли	укуп но		мушка рци
9	6	2	2		5		24		9

У 2025. години, на тему: „Прање новца и финансирања тероризма - Кључни налази Националне процена ризика од прања новца, финансирања тероризма и финансирања

пролиферације 2024 и њихов значај за интерне политике“ одржано је 1 дводневна и 3 једнодневне радионице:

- 29-30. јануар 2025.у хотелу „Зира“ у Београду (66 учесника: 43 жене / 23 мушкарца)
- 20. март 2025.у хотелу „Тонанти“ у Врњачкој Бањи (27 учесника: 15 жена / 12 мушкарца)
- 27. мај 2025.у хотелу „Шератон“ у Новом Саду (37 учесника: 17 жена / 20 мушкарца)
- 10. јун 2025.у хотелу „Tami Residence“ у Нишу (35 учесника: 21 жена / 14 мушкарца):

суди је	јавни тужио ци	судијск и помоћн ици	јавнотужил ачки помоћници	адвока ти	полицијс ки службен ици	оста ли	укуп но		мушкар ци
28	50	10	24		12	41	165		69

У оквиру стручног усавршавања које се реализује ван Министарства унутрашњих послова одржане су следеће обуке током извештајног периода:

- Радионица у циљу израде Плана и програма обуке - Јачање капацитета за препознавање првих знакова радикализације и превенцију насилног екстремизма и радикализације која води у тероризам,
- "Идентификовање страних терористичких бораца при преласку државне границе",
- У оквиру регионалног пројекта CEPOL WB РаСТ "Криминалистичка и оперативна обавештајна анализа", радионица "Истражни изазови у борби против тероризма" и радионица за покретање подршке борби против тероризма (CTSN),
- Обука у вези са Планом поступања са страним терористичким борцима повратницима и њиховим породицама,
- "Партнерство у борби против криминала и тероризма Агенције ЕУ за обуку органа за спровођење закона (CEPOL)",
- Онлајн курс у области прања новца и финансирања тероризма,
- "Заштита критичне инфраструктуре и јавних места против терористичких претња на ЗБ и 15. Радионица "Ризик од злоупотребе непрофитних организација за финансирање тероризма на ЗБ" у оквиру пројекта Борба против тешког криминала на ЗБ (IPA - 2019 CSC WB),
- "Јачање капацитета за препознавање првих знакова радикализације и превенцију насилног екстремизма и радикализације која води у тероризам",
- "Нови ЕУ модел надзора у области спречавања прања новца и финансирања тероризма: очекивања наспрам изводљивости",
- Студија случаја процесуирања тероризма: САД против El Shafee Elsheikh-a2,

- Видео конференција "Савремена трансформација екстремизма међу младима, идеологије тероризма и других информационих претњи - проблеми супротстављања екстремизму и тероризму",
- "Откривање и спречавање финансирања тероризма преко непрофитних организација на Западном Балкану и у Турској",
- Преговарачки тим Министарства унутрашњих послова у склопу реализације Курса борбе против тероризма у Центру за усавршавање кадрова Војне полиције,
- Радионица за финализирање препорука Стручног тима за реализацију активности из Акционог плана за спровођење Стратегије за борбу против прања новца и финансирање тероризма 2020-2024,
- "Вођење једнообразних евиденција о предметима прања новца и финансирање тероризма коришћењем Web апликације,
- Поступање полицијских службеника у случају АМОК ситуација и самоубилачког тероризма,
- У оквиру пројекта "Партнерство у борби против криминала и тероризма" (CEPOL WB РаСТ), регионална обука на тему "Истраге поликриминалних група које се баве кријумчарењем миграната", затим обука "Дигиталне вештине у истрагама организованог криминала", Трећа и четврта радионица Мреже подршке борби против тероризма (CTSN), Прва годишња конференцији о сузбијању финансирања тероризма,
- "Спречавање прања новца и финансирања тероризма у Србији" - Округли сто на тему "Измене Закона о организацији и надлежности државних органа у сузбијању организованог криминала, тероризма и корупције и наредни кораци",
- Национална вежба на тему "Злоупотреба интернета у сврхе тероризма у Републици Србији" у оквиру пројекта "Јачање националних капацитета за борбу против злоупотребе интернета у терористичке сврхе",
- "Борба против корупције/финансирање тероризма",
- Курс на тему "Напредни летњи програм у области тероризма, борбе против тероризма и владавине права",
- Регионална радионица "Први одговор на терористичке нападе"
- Регионални курс на тему "Борба против тероризма",
- Радионица на тему "Борба против организованог криминала и тероризма и 3Д штампање ватреног оружја, злоупотреба дронова и савремених технологија".

Поред наведеног донет је Програмски садржаји за реализацију проблемске наставе:

- "Јачање капацитета за превенцију тероризма и насилног екстремизма и радикализације која води у тероризам".